זון אויפגאנג — 7.26.
זון אונטערגאנג — 5.58.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
רערשיינט
יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
קלאר און מילד

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 21, No. 38. Winnipeg, Monday Feb. 23, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. רערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג מאנטאג, ו׳ אדר, תרצ״א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY MAR 9 1931 ASTOR, LENOX AND TILDEN

תלמוד תורה קריזיס געלייזט געוואָרן

פארזיכערונגס פלאן אנגענומען וועט דערווייל לייזן אלע פינאנציעלע פראבלעמען

גרויסער עולם ביי מאסן-פארזאמלונג נעמט אן פלאן פארגע-שלאגן פון מ. טעסלער — 10,000 דאלאר מון אבער געשאפן ווערן גלייך אין מזומן, און צוויי טויזנט דאלאר איז געשאפן געווארן ביי דער פארזאמלונג

דער תלמוד־תורה קריזיס זעט אויס צו זיין געלייזט נאך דער מאסן־פארזאמלונג לעצטן אוונט, אויב נאר אלע אנגעשייכנטע פלענער וועלן גענוי דורכגעפירט ווערן.

דער פלאן, אנגעשייכנט פון מ. טעסלער, איז אן ערך אזא:

1. די גרייס־וועקס לייף, וועלכע האלט דעם "מארטגעדזש" אויף דער ת״ת, איז ווייליק צו באצייען אים, בתנאי אז א צאל פערזאנען זאלן נעמען לעבנס פארזיכערונג אויף ניט ווייניקער ווי 30 טויזנט דאלאר, און זייערע יערלאכע צאלונגען, מיט די פראצענטן זאלן גיין אויף דעקן די "מארט־געדזש" צאלונגען.

2. די קאמפאני איז ווילליק צו שניידן די צינז־ראטע (אינטערעסט ראטע) אויף 1 פראצענט.

3. די קאמפאני איז ווילליק אויסצוצאלן אין אזא פאל צו דער ת״ת $6.000 אין מזומן, פון׳ם אלטן אינשורענס פאנד וואס איז ביז איצט איינגעצאלט געווארן, צו דעקן די דריינגנדיקע חובות פון דער ת״ת, — ווי שטייערן און א. וו.

אויסער דעם איז אויף דעם פארשלאג פון מ. טעסלער געשטיצט געווארן פון מ. דושייקאב, באשלאסן געווארן צו שאפן ניט ווייניקער ווי צען טויזנט דאלאר אין מזומן צו דעקן די אנדערע חובות, און א קאמיטעט פון 100 איז באשטימט געווארן אנצופירן דעם קאמפיין. ארום צוויי טויזנט דאלאר איז געשאפן געווארן אויף דעם חשבון ביי דער פארזאמלונג.

מר. טעסלער האט אנאנסירט, אז ער האט שוין פערזיכערט פארפליכטונגען אויף 20 טויזנט דאלאר פון׳ם פארזיכערונגס פאנד. אן אפיל ביי דער פארזאמלונג איז געגעבן־פערט געווארן מיט נאך 9 טויזנט דאלאר פארשרעכונגען אויף דעם פאנד. דער קאמפיין וועט פארגעזעצט ווערן צו העכערן דעם פאנד און דערמיט פארגעסערן די זיכערקייט.

די פארזאמלונג איז געעפנט געווארן פון פ. סורעס, וועלכער האט געוועלכנט, אז די לעצטע שעה איז געשלאגן, און אויב די פארזאמלונג וועט ניט רעטן די ת״ת וועט זי לייף מוזן געשלאפן ווערן.

א גרויסער עולם איז געווען ביי דער פארזאמלונג, וועלכער האט מיט דעם גרעסטן אינטערעס נאכגעפאלגט די פאר־האנדלונגען.

נאך דעם פארזיצער האבן גערעדט רבי מתנאוויטש, וועלכער האט דערקלערט, אז שלום אין דער בשר־כשר פראגע וואלט די ת״ת געזיכערט מיט א באדייטנדער הכנסה. דערנאך האט גערעדט רבי זילבערשטיין, וועלכער האט זיך אויך אפגעשטעלט אויף דער בשר־כשר פראגע און האט מיט פאר־טאס אויסגערופן: "שלום מוז איצט קו־מען". ביידע האבן באטאנט, אז מען טאר ניט רייד־ן וועגן שליסן די ת״ת.

דערנאך איז מר. טעסלער אויפגעטראטן מיט זיין פלאן, וועלכער איז זייער וואר־רים אויפגענומען געווארן.

צום סוף איז אויף דער בינע ארויף א תלמיד פון ת״ת, גערשפילד, וועלכער האט זיך פארגעשטעלט ווי א דעלעגאט פון 250 קינדער און האט אין זייער נאמען פרא־טעסטירט קעגן די דירעקטארן פאר זייער פלאן צו שליסן די ת״ת. זיין אויפטריט האט געמאכט א שטארקן רושם אויפ׳ן עולם.

קריטישע באמערקונגען זיינען געמאכט געווארן פון דער אוריענץ בנוגע די קליינע הכנסות, וואס די ת״ת פון שכר־לימוד און ס׳אין געווען די אלגעמיינע מיינונג, אז מיטלען מוזן אנגענומען ווערן צו פארגרעסערן די ת״ת הכנסות.

אראבישע ארגאניזאציעס גרייטן פראטעסט דעמאנסטראציעס

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

לאנדאן, פעב. 23 (איטא).— אראבישע ארגאניזאציעס אין פאלעסטינע, עבר־הירדן און סיריע, גרייטן זיך צו פראטעסט דע־מאנסטראציעס קעגן פרעמיער מאקדא־נאלדס בריוו צו דר. וויצמאן, לויט א באר־ריכט פון דער "סאנדיי רעפערי".

אין פארבינדונג מיט דעם דאזיקן באר־ריכט, זאגט די ציטונג, אז דער אמת וועגן דעם בריוו איז, אז ער ערגערט בשום אופן ניט די פאליטיק אנגעצייכנט אינ׳ם ווייסן פאפיר, נאר ער דערקלערט בלויז געוויסע פונקטן אינ׳ם פאפיר אויר, אז זיי מאכן הנחות צו די אידן אין איינצלהייטן, בעת די הויפט פאליטיק פארבלייבט די זעלבע ווי אין ווייסן־פאפיר.

זאנט ציוניסטן ווילן פארכאפן אויך אנדערע אראב. לענדער

ירושלים, פעב. 23 (איטא).— דער ציר־ניזם שטעלט זיך ניט צופרידן בלויז מיט פאלעסטינע, נאר ער שטרעבט צו פאר־כאפן אויך איראק און סיריע, — האט שוקאט אלי, אינדיש מוסולמאנישער פר־ער, דערקלערט אין א רעדע אין ביירוט. ער באהויפטעט, אז דר. וויצמאן זאל אים האבן געזאגט, אז די אידן האפן צו באזיצן אלע אראבישע לענדער, מיט׳ן הסכם פון דער אינטערנאציע קעגן פרעמיער מאקדא־נאלדס בריוו צו דר. וויצמאן, לויט א באר־ריכט פון דער "סאנדיי רעפערי".

אין פארבינדונג מיט דעם דאזיקן באר־ריכט, זאגט די ציטונג, אז דער אמת וועגן דעם בריוו איז, אז ער ערגערט בשום אופן ניט די פאליטיק אנגעצייכנט אינ׳ם ווייסן פאפיר, נאר ער דערקלערט בלויז געוויסע פונקטן אינ׳ם פאפיר אויר, אז זיי מאכן הנחות צו די אידן אין איינצלהייטן, בעת די הויפט פאליטיק פארבלייבט די זעלבע ווי אין ווייסן־פאפיר.

פעלער אויסבעסערונג

אין דעם נעקראלאג וואס איז געווען אפגעדרוקט דאנערשטאג אין "דאס אידי־שע וואָרט" פאר ליליען סעקטער פון די חברים און חברות גן השורון, ארץ־ישראל, איז געווען אפגעדרוקט צווישן די אונטער־נעשריבענע: מר. און מרס. דזש. נאלד־בערג (מאסקאטון) און מר. און מרס. מ. נאלדבערג (סאלוואדאר). אין ביידע פאלן האט ריכטיק באדארפט זיין נ א ל ד ע נ־ב ע ר ג אנשטאט נאלדבערג.

ניט מיט כח נאר מיט געדולד קאנען מיר בויען א״י

אזוי דערקלערט איינשטיין ביי פארזאמלונג אין לאס־אנדזשעלעס

ספעציעלע טעלעגראמע צו ד. א. וו. פון א. הענסאן

לאס־אנדזשעלעס, קאל., פעב. 23. — דער מאס־מיטינג איז פיל־הארמאניש אויס־דיטאריוס לעצטן אוונט דא, פאר׳ן נאציר־אנאל פאנד און געווערקשאפטן קאמפיין, איז אדרעסירט געווארן פון פראפ. און פרוי איינשטיין, חנה טשיזיק, פ. קרוזא און אנדערע.

פראפ. איינשטיין האט געזאגט, אז מיר, אידן, מוזן פראאייניגן אונזערע קרעפטן אין איין גרויסער אנשטריינגונג אויפצו־בויען פאלעסטינע, — אבער ניט מיט כח, נאר מיט א סך געדולד און מיט שווערער ארבעט.

—(::)—

קיין סאוו. רוסלאנד דארף מען וויסן וואס און וויפל צו שיקן; קיין פוילן שיקט נאר געניצטע קליידער

וועגן פאסט פעקלאך קיין סאוועט רוסלאנד און פוילן

אין עכטפער אויף א צאל אנפראגעס פון אונזערע לעזער וועגן פעקלאך קיין סאוו. רוסלאנד, פארעפנטלאכן מיר דא דעם באר־ייכט וואס מיר האבן נעקראגן פונ׳ם אי־מיגראנטן־הילף פאראיין וועגן דעם ענין. מיר ווילן בלויז צוגעבן, אז אין סאוועט רוסלאנד בייטן זיך אפט די רעגולאציעס וועגן דעם ענין, און אפט ווערט די פראגע וועגן איבערגעבן א פעקל אנטשיידעס פון א לאקאלן באאמטן. ווי מען מעלדעט אונז דא אין פאסט אפיס, זיינען די נייע רעגו־לאציעס דארטן, אז מען מוז קריגן א דער־לויבעניש צו באקומען פעקלאך.

דאס שיקן א פעקל קיין סאוו. רוסלאנד איז אזוי אלעמאל פארבונדן מיט א געוויסן ריסק, אז דער צאל (מאמאשניע זאל זיין צו הויך, אדער מען זאל דעם פעקל קאנ־פיסקירן אדער צוריקשיקן (מיר זיינען אינ־פארמירט געווארן אויך וועגן אזא פאל).

ידיעות פון איד. א. ה. פ. וועגן פאסט פאקעטן אין רוסלאנד און פוילן

דער הויפט אפיס פון אידישן אימיגראנ־טען חילפס פאראיין באקומט פאר דיעלעצ־טע עטלאכע חדשים א סך אנפראגעס וועגן די מעגלאכקייטן, סדר און צי לוינט בכלל צו שיקן פאסט־פאקעטן מיט שפיץ און קליידער צו קרובים אין רוסלאנד און פוי־לען. מיר האבן דאריבער נאך אין נאוועמ־בער פאראיין יאר ארויסגעגעבן דרך אונ־זער שוועסטער ארגאניזאציע, די "יקא" אין מאסקווע, אלע נויטיקע מאטעריאלן, וועלכע פארשריפטן, וואס קאנען אונז העלפן געבן פאנאנדערקלייבן זיך אין דער פראגע. די מאטעריאלן זיינען צו אונז אנ־נעקומען ערשט פאריקע וואך. אויפ׳ן גרונד פון די דאזיקע מאטעריאלן און אינפארמא־ציעס, וועלכע מיר האבן באקומען גלייך־צייטיק פון אנדערע פריוואטע פערזאנען, ברייבנגען מיר דא די אלגעמיינע ידיעות אין דער פראגע, וואס אינטערעסירן אלע־מען באזונדערס שטארק ערב פסח.

א פאסט פאקעט אין רוסלאנד קאן וועגן ניט מער ווי 10 קילא ברוטא ד. ה. איינ־שליסנדיק די וואג פון דער פאקונג. (א קילא איז 2 אן׳ן א האלב רוסישע פונט דאדער 2 אן׳ן א פינטעל ענגלישע פונט). די קאנאדער פאסט נעמט אבער אן פאסט פאקעטן, וואס וועגן ניט העכער ווי 15 אונזע׳ר פונט. דאריבער קאן א פאסט־פאקעט, וואס ווערט געשיקט פון דאנען אין רוסלאנד אדער פוילן וועגן ניט העכער פון 15 פונט איינשליסנדיק די וואג פון פאקונג.

יעדער רוסישער בירגער האט רעכט צו באקומען א באשטימטן קוואנטום פארדוק־טען פון יערן באזונדערן מין אין פארלויף פון איין יאר. דאס קאן געשיקט ווערן צו אים מיט איין מאל אדער מערערע פאקעטן אין פארלויף פון יאר. אזוי לכשל קאן יע־דער בירגער באקומען אין פארלויף פון יאר: 5 קילא מעל, רייז און גרויפן אלס צוואמען, צו 5 קילא: מאקאראנען, גע־טריקנטע ווערזשעטייבל, צוקער, מילך־פארדוקטן, פלייש, פיש, די אלע מינים מען געשיקט ווערן צו 5 קילא יעדערער דורכן יאר. האנץ און פארשיידענע צוקער־סיראפן מען געשיקט ווערן צוואמען 5 קילא דורכ׳ן יאר.

מ צ ה , קינדער מעל, גרויפן פון טיפ 'נעסטל", לעקאלאך, פאנדענסירטע מילך אדער שמאנס, סוכארעס און נאך איינציקע מינים קאנען געשיקט ווערן צוזאמען 5 קילא דורכ׳ן יאר. ד. ה. אז ווען מען שיקט אין פארלויף פון יאר קרוב 5 קילא מצה, קאן מען שוין פון די נאנצע אויסגערעכנטע נרופע, וועלכע איז באצייכנט אונטער דעם נו. 14 קיין אנדערע פארדוקטן דורכ׳ן יאר ניט שיקן.

צו צוויי קילא קאן געשיקט ווערן: טיי, קאפע, ציקאריע, קאקאא א. א. יעדערע באר־זונדער צו 2 קילא.

פון אפצאל "דיוטי" פאר געשיקטע

(שלוס אויף דער לעצטער זייט)

געשטארבן אין עלטער פון 40 יאר

משה גלוקסבערג

משה גלוקסבערג, דערבי קאורט, איז נעשטארבן לעצטן דאנערשטאג, פעב. 19טן אין סט. באניפייס האספיטאל. די לויה איז געווען פרייטאג, פון בית יעקב שול, צום אינדעפ. בני־אברהם בית־עלמין.

* דער פארשטארבענער איז מיט 40 יאר צוריק געבארן געווארן אין טאמאשאוו, פוילן. דאו איז ער לעצטנס געווען א פאב־פולערער אנענט פון דער נשאנאל לייף אש. קא. ער האט איבערגעלאזן א פרוי און צוויי קליינע קינדער.

שלאגט פאר באלאנסירטן בודזשעט

פרעמיער ברעקען

מ. מ. דאליצקי טויט

לאס־אנדזשעלעס, קאל. פעב 23 (ספעצ. צו ד. א. וו. פון א. הענסאן).— מ. מ. דא־ליצקי, באוואוסטער העברייאיש־אידישער דיכטער און שריפטשטעלער, איז דא גע־שטארבן נעכטן אין עלטער פון 80 יאר.

זיין קערפער ווערט אפגעשיקט קיין שי־קאגא אויף דער בקשה פון זיינע קינדער. דאליצקי האט לעצטנס מיטגעארבעט אין "מארגן זשורנאל".

—(::)—

געוועזענער סיים דעפוטאט קידשבוים טויט

ווארשע, פעב. 23 (איטא).— קידשבוים אגורה ס׳ערר און געווענער סיים דעפו־טאט, איז דא געשטארבן אין עלטער פון 49 יאר. דער פארשטארבענער האט פאר יארן געליטן פון א הארץ קראנקהייט.

פרעמיער ברעקענס נייער בודזשעט פארקלענערט א צאל שטייערן

אפשאצונג באלאנסירט דעם בודזשעט פאר 1931—1932 — בלויז אייזנבאן שטייער און הכנסה שטייער אויף גרויסע הכנסות געהעכערט. — שטייערן געשניטן אויף לאנד. — הכנסה שטייער פאר פארהייראטע וועט אויך געשניטן ווע־רען. — פרעמיער אנאנסירט פלאן פאר ריזיקער אנטוויקלונג פון הידרא־עלעקטרישער ענערגיע. — קיין פארלוסט אויף פול גאראנטיע

פרעמיער ברעקנס בודזשעט 1931-1932, פארגעלייגט פאר דער לע־גיסלאטור פרייטאג אוונט, האט אפג־נארט אלע פעסעמיסטישע דערווארטונ־גען. ער האט ניט פארויסגעזעהען קיין רעפיציט, און, ניט געקוקט אויף דער פארקלענערונג פון הכנסות פון פארשיי־דענע קווארטלן, האט דער פרעמיער געפו־נען פאר מעגלאך צו באלאנסירן דעם בו־דזשעט און צו פארקלענערן א צאל שטיי־ערן, העבערגדיק די שטייערן בלויז אין צוויי פאלן: אויף אייזנבאנען, און אויף גרעסערע הכנסות.

כאטש אין די מייסטע פאלן ווערן חר־צאות פארגרעסערט, וועט אבער אין דער אונטערשטער שורה דער סך־הכל הוצאות פארקלענערט ווערן אין פארלייך מיט דעם לויפנדיקן יאר אויף אביבר 450 טויזנט דאלאר. דאס איז א דאנק פרע־מיער בענעטס צוזאג צו צאלן פון דער פערערארער קאסע 95 פראצענט פון די עלטער פענסיעס, אנשטאט די איצטיקע 50 פראצ., וואס פארקלענערט די אויס־גאבן פון דער פראווינץ אויף דער זאך פון 705 טויזנט דאלאר צו 80 טויזנט דאלאר.

פרעמיער ברעקענס אפשאצונג פון הכנסות פאר׳ן פינאנציעלן יאר מאי, 1931 — אפריל 30, 1932, איז $14,411,614.10 און אויסגאבן — $14,403,108.19.

די פארקלענערונגען פון שטייערן באר־ציען זיך אויף די פאלגנדיקע פונקטן:

צוריקציאונג פונ׳ם לאנד שטייער אונ־טער דעם נעו. געזונטהייט אקט — 140 טויזנט דאל.

צוריקציאונג פונ׳ם לאנד שטייער פאר סאלדאטן הילף, — 150 טויזנט דאל.

די פראווינץ נעמט איבער דעם חוב פון די מוניציפאליטעטן אויף $1,193,763, וואס זיי זיינען שולדיק פאר דעם ערר־מאנטן שטייער.

פראווינציעלער שטייער אויף ליידיקע לאנד זאל אפגעשאפן ווערן, און די מו־ניציפאליטעטן זאלן קריגן דאס רעכט צו נעמען אזא שטייער פאר זיך.

שטייער אויף לאנד פאר עלטער פענ־סיע ווערט רעדוצירט פון 345 טויזנט דאל. צו 40 טויזנט דאל.

די אויסנאמען אינ׳ם הכנסה שטייער פאר פארהייראטע וועלן פארגרעסערט ווערן (ד. ה., מער פארהייראטע מיט קלענערע הכנסות וועלן באפרייט ווערן פון דעם שטייער).

שטייערן וועלן פארגרעסערט ווערן אויף די אייזנבאנען, וואס דארף ארייב־ריינגען דער פראווינץ נאך 125 טויז־זענט דאל., און אויף גרעסערע הכנסות, וואס דארף אריינבריינגען נאך 150 טויזנט דאלאר.

נאך וויכטיקע פונקטן אינ׳ם פרעמיערס רעדע

פרעמיער ברעקען האט אין זיין בו־דזשעט רעדע דערקלערט, אז די פראו־וינץ איז מיט איר נאראנטיע פארגאנט־ווארטלאך פאר איבער דריי מיליאן דא־לאר פאר׳ן ווייץ־פול. אזוי אבער ווי דער פול האט נענוג אינווענטאר צו דעקן דעם חוב, איז ניטא פאר דער פראווינץ קיין געפאר פון פארלוסטן, סיידן ווייץ זאל ווייטער שטארק פאלן אין פרייז.

אויב די הכנסות פון דער רעגירונג וועלן שטארק פאלן, דאן וועט זי פאר־שלאגן צו שניידן די שכירות פון די מי־ניסטארן, מיטגליד־ער פון פארלאמענט און אלע רעגירונגס אנגעשטעלטע, — אדער זי וועט מוזן פארקלענערן די אויס־גאבן אויף געזעלשאפטלאכע ארבעטן.

א מיליאן דאלאר איז אינ׳ם בודזשעט פארזארגט פאר העלפן ארבעטסלאזע.

פרעמיער ברעקען האט אין זיין רעדע אנגעצייכנט א פלאן פון ריזיקער הייר־ראַ־עלעקטרישער אנטוויקלונג דורך דעם אויפבוי פון אן עלעקטרישער סטאנציע מיט 400 טויזנט פערד־קראפט (די נרעס־טע אין דער פראווינץ) אויף דעם דאפין טייך, ביים סטורדזשאן אויסגום (140 מייל פון ווינינפעג). דאס וועט מיינען אפווענדן דעם סאסקאטשעוואן טייך צו ליק ווינינפעגאזיס. מען פון דארטן אין ליק מאניטאבא און פון דארטן און ס׳אין געווען די אלגעמיינע מיינונג, אז מיטלען מוזן אנגענומען ווערן צו פאר־גרעסערן די ת״ת הכנסות.

27 פעלקער אין פאריז באראטן זיך וועגן איראפייאישן ווייץ איבערפלוס

פאריז, פעב 23. — פארשטייער פון אלע איראפייאישע פעלקער וואס זיינען מיטגלידער פון דער פעלקער ליגע, מיט׳ן אויסנאם פון ליטע, פארטוגאל און אלבא־ניע, וואס פראדוצירן זייער ווייניק ווייץ, האבן זיך צוזאמענגעקליבן צו באטראכטן פלענער ווי אראפצובריינגען דעם איבער־פלוס פון ווייץ אין איראפע. די קאנפע־רענץ פאנגט אן אירע זיצונגען היינט.

די קאנפערענץ וועט אפשר אויף באר־טראכטן פלענער פון אגריקולטורעלע קרעד־ידטן און אנדערע פראגעס וואס האבן א שייכות צום וואוילזיין פון׳ם איראפיי־אישן פויערטום.

די פארזאמלונג איז דער ערשטער פראקטישער שריט אויפ׳ן וועג פון איי־ראפייאישער מיטארבעטערשאפט, א פועל יוצא פון בריאנס פלאן פון פאראייניקטע שטאטן פון איראפע.

די פארהאנדלונגען וועלן זיין געהיימע, און ס׳איז א סברא, אז די פארזאמלונג זאל באשליסן אנצוזאגן מיטלען. קענן דעם אימפארט פון ווייץ פון די פאראייניקטע שטאטן, ארגענטינע און אוסטראליע.

די באשלוסן פון דער קאנפערענץ וועלן האבן אויך א שייכות צו דעם, וויפל ווייץ פראנקרייך וועט קויפן פון קאנאדע. די פראאיזיישע פויערים באקלאגן זיך, די מילנערס אין לאנד, וועלכע ס׳איז דער־לויבט צו באנוצן בלויז 10 פראצענט פון אויסלענדישע ווייץ באנוצן פיל־מער, און עס ווערט אזוי שווער אפצוזעצן די פראנ־צויזישע ווייץ.

(שלוס אויף דער לעצטער זייט)

טויט פון צוויי פאסאזשירן אויף לופט־פאסט עראפלאן ווערט אויסגעפארשט

אין אויספארשונג איבער דעם טויט פון צוויי פאסאזשירן אויף דעם פריידי לופט פאסט עראפלאן וואס איז פארניכטעט גע־ווארן פריי־טאג ביינאכט, ארום ביינאכט, מאנ., ווערט איצט דורכגעפירט פון לופט אינספעקטאר, ט. מ. שילדס.

די אומגעקומענע זיינען דר. אלען, פון ווינ׳יפעג און דזשאר־דזש ע. לואיס, 28 יאר, פון רעדזשיינע. דער פילאט פון עראפלאן, נ. ג. פארסטער, איז אפגעקומען מיט לייכטע וואונדן.

דער אומגליק האט פאסירט, ווען דער פילאט, עפענינגדיק פאר אומעגלאך אנ־צוטרייבן זיין עראפלאן אינ׳ם גערייטן נעפל וואס האט אנגעפילט די לופט, האט באשלאסן צו לאנדן ארום ביינאכט, 15 מייל וועסט פון פארטערדזש־לא־פריירי. ווי עס זעט אויס, איז אים געלונגען צו לאנדן בשלום, און ער איז גלייך ארויסגע־שפרונגען פונ׳ם עראפלאן, אבער די עקס־פלאזיע און שריפה וואס האבן באלד נאכ־געפאלגט, האבן געטויטיקט די אפאסאזשירן. דער פילאט האט אזוי קיין צייט ניט גע־האט צו רעטן זיי.

דער עראפלאן איז ארויסגעפלויגן פון ווינ׳יפעג מיט דער לופט פאסט און פאסא־זשירן און דער געוויינלאכער צייט פריי־טאג אוונט, און די אויסזיכטן זיינען דאן געווען אויף גינסטיקן וועטער.

דייטשער רייכס געריכט איז דורכגע־דרונגען מיט אנטיסעמיטיזם

בערלין, פעב. 23 (איטא). — אין א לייט־אריטיקל אין היגן "טאגעבלאט" אנט־דעקט טעאדאר וואלף, אז א גערייט־קרי־זיס האט זיך אנטוויקלט אין דייטשלאנד א דאנק דעם היטלעריסטישן זיג אין די לעצטע וואלן, מיט דעם זיג האבן די אנ־טיסעמיטישע ריכטער, זאגט ער, געקראגן מוט צו פארבויגן די גערעכטיקייט פאר זייערע אנטיסעמיטישע געפילן.

וואלף באשולדיקט אפן דעם רייכס־גע־ריכט, אז ער גיט אין דער הינזיכט צו שלעכטן ביישפיל צו די נידעריקערע רייכ־טער, און אז דער פריעריקער פרעזידענט פונ׳ם רייכס־געריכט, ה׳ סימאן, און אויך גערהארד מילער, איינער פון די געוועזענע ריכטער פונ׳ם הויכן געריכט, פארשפרייטן היטלערס נאטאריעזן פאקטוויל וועגן "גע־רעכטיקייט".

וואלף רעכנט אויס עטלאכע פאלן וואו דער רייכס־געריכט האט אנגעפירט דורכגעפירט פון ני־קגען אנטיסעמיטן דורכגעפירט פון ני־דערריקערע געריכטן. אזוי האט ער צוריק־געצויגן דעם אורטייל קעגן דיר אנטיסעמיטן וואס האבן באשולדיקט דיר אידן אין דורכ־פירן א סיסיטעמאטישן פלאן אנצושטעקן טויזנטער דייטשע מיידלאך מיט ווענערי־שע קראנקהייטן, און אז אידישע באלע־באטים פארפירן סיסטעמאטיש זייערע פרויען אנגעשטעלטע.

דער רייכס־געריכט, באפריינדיק די אנגעקלאגטע, דערקלערט, אז זיי האבן באר־לייריקט אלע אידן, און ס׳איז דערפאר ני־טא קיין לעגאלע פערזאן צו לאדן זיי אין געריכט פאר פארלוימדונג.

"די צוקונפטיקע דורות וועלן פארגלייכן אזא גערעכטיקייט מיט דער גערעכטיקייט פון פינסטערן מיטלאלטער", — זאגט וואלף

(שלוס אויף לעצטער זייט)

אנב - אורחא

פון מארק

וואס אויף דער וועלט קאן פארלויפן

א שלימ׳מזל׳ס מזל קומט צו שפעט

ערנעסט הערים, פון ארליא, אנט., איז געווען אן "עקסטערניק" — דאס וואס מען רופט אין רוסיש א "טשודאק". ער האט אלעמאל געהאנדלט אויף זיין אייד־גענעם שטיינער, און לעצטנס, ווען ער איז אויף די עלטערע יארן געבליבן א קבצן און אן א שטיקל ברויט אין שטוב, האט ער מיט א טאש־מעסערל זיך אי־ר בערגעשניטן דעם האלז.

מען האט אים באנראבן "אין פרעמדע תכריכים" אויפ׳ן קהלש׳ן חשבון.

א וואך נאך זיין טויט איז אנגעקו־מען די ידעה פון ענגלאנד, אז זיינע א מומע איז געשטארבן און האט אים אי־ר בערגעלאזן א פינפטל פון איר פארמעגן פון 150 טויזנט דאלאר.

ער האט זיך אויף איין וואך צוגעאיילט.

* * *

זיינער פארלאָרן אין דייטש־לאנד געפונען אין מאנטרעאל

מיט א פערצן יאר צוריק האט טאמאס ביילי, פון מאנטרעאל, אן ארבעטער אין א פאבריק, געקראגן א מתנה פון זיינע חברים, איידער ער איז ארויסגעפאהרן מיט דער קאנאדער עקספעדיציע צו די שלאכט־פעלדער אין פראנקרייך. דאס איז געווען א זייגער, מיט זיין נאמען אויסגעקריצט אויף דעם.

ביילי איז אוועקגעפאהרן אויף דער מלחמה, און איז דערנאך, מיט א פאר יאר שפעטער, געשטאנען אין קעלן, דייטשלאנד, ווי א מיטגליד פון דער אקופאציאנס ארמיי.

דארטן האט ער פארלאָרן דעם זייגער, און איצט, געפינענדיק זיך צוריק אין מאנטרעאל, האט ער שוין לאנג פארגעסן אויף אים.

די טעג ברייננט אים אן אומבאקאנטער מאן דעם זייגער. ער האט אים געפונען אויפ׳ן פלאס ד׳ארם, אין מאנטרעאל, און האט נאכ׳ן נאמען אויסגעקריצט אויפ׳ן זייגער אפגעזוכט דעם איינגעטימער.

* * *

חתן 95, כלה 65

די ליבע איז אויף א בלינדע באשע־פעניש, און זי פארבלאנדשעט אפט מי יודע וואוהין.

סעמועל יאראו, פון טרענטאן, אנט., איז 95 יאר, און מרס. עלידא בראון, פון קעמבלפארד, אנט., איז 65 יאר. מיט א זעקס וואכן צוריק האבן זיי זיך צופעליק באקענט, און אין זייערע הערצער האט זיך צעפלאקערט א יונגע ליבע.

דאס פארליבטע פארד האט לעצטן דאָ־נערשטאג ארויסגענומען א הייראט דער־ליבעניש אין בעלוויל, אנט., און די חתן נה ווערט מיט מזל געפייערט היינט.

ביידע האבן שוין אין זייערע לעבנס געהאט הייראט דערפארונגען, דער חתן האט שוין אויפ׳ן בית־עלמין פיר ווייבער, און די כלה האט שוין אויף באנלייט עס־לאכע מענער אויף דעם עולם האמת.

* * *

א כינעזער וואס האט ליב דעם קעניגס קעסט

טשאנג, — א כינעזער, ווי איר זעט נאכ׳ן נאמען, — איז געקומען פון כינע קיין וואנקאווער מיט 32 יאר צוריק. פון דאן אן איז ער געווען אויף דעם קעניגס קעסט און קווארטיר 26 יאר, און די אי־ר בעריטיש זעקס יאר האט ער זיך קאנטק באשעפטיקט מיט פארדינען אזא שיינעם דעפארד.

זיין רעקארד איז אנטרעקט געווארן די טעג אין בעריטס אין וואנקאווער, אוון ער האט נעדארפט ענטפערן אויף א קלאר נע פון קליינע גנבה.

דער ריכטער האט באשלאסן צו פאר־בעסערן זיין רעקאָרד מיט נאר א יאר הינטער די גראטעס.

* * *

פרויען קליידלאך — א שליסל צום קריזיס

וואס איז די אורזאך פונ׳ם איצטיקן קריזיס?

עקאנאמיסטן און געלערנטע בערעכן זיך די קעפ אויף דעם. דער זאגט: "איבער־פראדוקציע". א אנדערער: "א מאנגל אין גאלד". א דריטער: "מארפי"; און א. וו.

און פראפעסאר בייקער בראונעל, הויפט פונ׳ם דעפארטמענט פון מאדערנעם גע־דאנק אין נארד־וועסטערן אוניווערס־טעט, אין עדמאנטאן, אל., זאגט — פרויען קליידלאך!

ריידנדיק פאר זיינע סטודענטן די טעג, האט ער דערקלערט, אז פרויען קליידער האבן א נאענטע שייכות צו דער עקאנאמישער לאגע. נעמלאך: ווען קליי־דער ווערן ליינגער, קומט אן עקאנאמי־שער ברייזיס. און, פארקערט, ווען קליידר לאנד ווערן קירצער, פארבעסערט זיך די עקאנאמישע לאגע.

א ראיה? — אין 1929, ווען דער עקאנאמישער אויפשוואונג איז דערגאנגען צום העכסטן פונקט, זיינען קליידלאך שוין איבער העבער די קני. און דערנאך, אין הארבסט, ווען די קליידלאך האבן אנגעהויבן שלעפן זיך איבער דער ערד, איז געקומען דער קראך אויף וואל סט.

דער שכל דערפון, זאגט דער פראפעס־סאר, פארשטייט יא נאנץ גוט. ער וויל אבער דאס דערווייל ניט דערקלערן, — זאל׳ן די סטודענטן אליין א קייטש טאן מיט די שטערנס און דערטראכטן זיך.

* * *

דערפירט דעם מלאך־המות

רושאן פרייזער, פון טארענטא, איז אינגאנצן געווען 43 יאר אלט. ער האט

(שלוס אויף דער לעצטער זייט)

FRIDAY FEB. 20,
Classified Se
פיצירטער אפטייליינג
וטן $2.15
וטן $4.00
$7.50
ענלאכעס
PERSON
PROF. SCOTT
R.B.ORMIS
פלאריסט
96 Osborne St., Ph
340 Portage Ave.,
P. A. TEMPLE
807 Electric Railway
Phone 89 68
פיירייטערס
T. A. WEIR
Ph 28 800 247 Notre Dar
KILSHAW
Auctioneers
Canada Bldg.
AACTIVE MESSEN
TRANSFER
PH. 26 062
We Pay Highes
MODERN FOOT CO
LABORATOR
812 Toronto General
Phone 80 76
CHESTERFIELD
639 PORTAGE
נעלענהייטן
Business Opport
SCOTT REALTY
11 C.P.R. Office Bldg.
ארענטן
FOR RENT
The Equitable Tru
377 Portage Ave.
NOKOMIS BUILI
THE J. McDIARMID C
201 Nokomis Bldg.

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע ווארט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

דער עבר-הירדן

דער טייך ירדן איז כמעט קיינמאל אין דער געשיכטע נים געווען קיין גרעניץ צווישן צוויי באזונדערע לענדער. אין דער צייט פון די אידישע מלוכות איז דער עבר-הירדן געווען פארבונדן מיט ארץ-ישראל גופא סיי נאציאנאל און סיי פאליטיש. און נאך דעם אונטערגאנג פון דער אידישער מלוכה האבן נאך די צוויי טיילן פונ'ם לאנד כמעט שטענדיק באלאנגט צו איינער און דער זעלבער אדמיניסטראטיווער איינהייט.

דאס איז ערשט געווען ענגלאנד, וואס האט פונ'ם ירדן געשאפן א פאליטישע גרעניץ, און דאס איז קאנטיק געווען א רעזולטאט פון איר שטרעבונג צו באשרייגקען די ווירקונג פון דער באלפור דעקלאראציע, און איר ערשטער שריט אין דער דאזיקער ריכטונג.

עס איז שוין איצט אלגעמיין באקאנט, אז די בריטישע רעגירונג האט בעת דער מלחמה געמאכט פארשפרעכונגען נים בלויז צו אידן, נאר אויך צו די אראבער. אזוי ווי זי האט אירע וועקסלען דערנאך נים געקאנט צאלן צו ביידע צדדים קיין "הונדערט סענט אויפ'ן דאלאר", האט זי געמוזט שניידן די צאלונגען צו א געוויסן פראצענט. און אזוי ווי דער אראבישער קרעדיטאר איז געווען דער שטארקערער, האט מען אים געמוזט צאלן א גרעסערן פראצענט, אויפ'ן חשבון פונ'ם חוב צו די אידן.

דאס איז געווען זייער לייכט צו טאן אין דעם דאזיקן פאל. די אידן האבן אפילו קיין טענות נים געקאנט האבן, — די באלפור דעקלאראציע רעדט דאך נאר וועגן פאלעסטינע, אבער נים וועגן אירע גרעניצן.

דער חשבון פון דער בריטישער רעגירונג איז קאנטיק געווען אזא: זי וועט צוטיילן צו די אראבער צוויי נייע מלוכה'לאך (איראק און עבר-הירדן) מיט אייניקע קעניגלאך, אזוי אז יענע וועלן זיין צופרידן. מיט דער קליינער פאלעסטינע, וואס פארבלייבט אונטער דער ווירקונג פון דער באלפור דעקלאראציע, האט זי זיך געקאנט ריכטן, וועט איר נים זיין שווער צו ספראווען זיך, באלד ווי זי פארבלייבט איזאלירט פון די אנדערע נאציאנאל-צופרידענע אראבישע לענדער.

אויב דאס איז טאקע געווען דער חשבון פון ענגלאנד האט ער זי אפגענארט. זי האט נים גוט אויסגערעכנט די אראבישע נאציאנאלע אספיראציעס, וועלכע באציען זיך אויף א גרויס אראביע. אין די ווייטערדיקע אנטוויקלונגען האבן די פאלעסטינער אראבער געהאט די שטיצע פון עבר-הירדן, איראק און אפילו סיריע.

אדרבא, דאס פאלעסטינער פראבלעם איז נאך פארשארפט געווארן א דאנק דער קינסטלאכער גרעניץ געשאפן צווישן איר און דעם עבר-הירדן. ווען נים אט די שפאלטונג, וואלט נים שייך געווען צו ריידן וועגן איינגשאפט פאר די פעלאכן אין פאלעסטינע און באדנלאזיקייט. און דער סימפסאן באריכט, ווי טענדענציעז ער וואלט נים געווען, וואלט נים געקאנט באהויפטן, אז "אין פאלעסטינע איז ניטא גענוג באדן אפילו פאר די אראבער אליין".

דער עבר-הירדן, וואס איז אמאל געווען דער ווייץ-שפייכלער פונ'ם נאענטן מזרח, איז איצט זייער שיטער באזעצט, און, נים געקוקט אויף דעם חורבן פון לאנד, ליגן נאך דארטן איצט ליידיק ריזיקע שטחים פון פרוכטבארן באדן, גרייט פאר באארבעטונג.

און ווען מען רעדט איצט וועגן באזארגן מיט באדן די לאנדלאזע אראבער, וואלט דאס גאר נים געווען קיין פראבלעם, ווען דער עבר-הירדן וואלט אויף א קינסטלאכן אופן נים אפגעשניטן געווארן פון ארץ-ישראל, — מיר ריידן שוין נים וועגן די גוואלדיקע מעגלאכקייטן פאר אידישער קאלאניזאציע וואס וואלטן זיך דארטן געעפנט.

די רעגירונג האט קאנטיק איצט ערשט אנגעהויבן צו אנערקענען די מעגלאכקייט אויסצונוצן דעם עבר-הירדן פאר קאלאניזאציע צוועקן. דער קאלאניאלער אונטער-סעקרעטאר, דראמאנד שילס, האט אין ענטפער אויף דער פאדערונג פון דעפ. קענווארטי צו עפענען דעם עבר-הירדן, געענטפערט, אז די רעגירונג טראכט וועגן עפענען דאס לאנד "פאר אימיגראציע" פון פאלעסטינע, אזוי שנעל ווי דאס לאנד וועט געזיכערט ווערן קעגן איבערפאלן פון קריגערישע שבטים פון וועלכע עס ליידעט איצט.

די זיכערקייט קעגן די איבערפאלן איז היינטיקע צייטן נים שווער צו דערגרייכן. א קליינער עסקאדראן פון מיליטערישע עראפלאנען אויף א סטראטעגישן פונקט קאן דעם ציל דערגרייכן. אבער שווערקייטן וועלן דא זיין צוליב דעם, וואס איצט איז דער ענין פארבונדן מיט "אימיגראציע". עס קומט אויס, אז אט די לאנדלאזע אראבער, וועלכע דארפן איבערגעזעצט ווערן אין "אן אנדער לאנד", ווערן פארטריבן אין גלות, בעת אידן פארכאפן דעם באדן אין לאנד.

אזא איינדרוק וואלט נים געווען, ווען דער עבר-הירדן איז א טייל פון ארץ-ישראל. דאן וואלט אזא איבערוואנדערונג נים געווען "אימיגראציע", נאר קאלאניזאציע, — א געוויינלאכער פראצעס אין אלע לענדער. און די אראבער וואלטן קעגן דעם נים געקאנט אויסזעצן, פונקט ווי זיי קאנען נים אויסזעצן, ווען א פעלאך וואס קאן נים קריגן קיין באדן אין יהודה, ווערט קאלאניזירט אין שומרון.

דער עבר-הירדן דארף ווערן צוריק א טייל פון ארץ-ישראל, ווען ער זאל אפילו געעפנט ווערן בלויז פאר אראבישער, און נים פאר אידישער קאלאניזאציע.

גרעסערע שטייערן

די קאנאדער בירגער וועלן זיך דאס יאר מוזן אונטערגארטלען און זיין גרייט צו טראגן א שווערערע לאסט פון שטייערן. די העכערונג וועט גיין איבער דער גאנצער ליניע, — די פעדעראלע, פראווינציעלע און מוניציפאלע שטייערן מוזן אלע באדייטנד געהעכערט ווערן.

דאס איז קיינעמס שולד נים, און קיין רעגירונג, שטאטיקע, פראווינציעלע אדער מוניציפאלע, קאן זיך פון דעם נים אויסדרייען. דאס איז א רעזולטאט פון דער שווערער עקאנאמישער לאגע אין לאנד, וואס פירט צו א פארקלענערונג פון די הכנסות און א וואוקס פון די הוצאות. און דאס איז נים קיין ריין קאנאדער דערשיינונג, נאר דאס זעלבע קומט פאר אין אלע אנדערע לענדער.

אין אזא צייט איז פאר די בירגער נאטירלאך שווערער צו טראגן די לאסט פון שטייערן, ווי אין א גוטער צייט. אבער גראד איז די לאגע אזא, אז ווען די צייט איז בעסער ווערן די שטייערן פארקלענערט, און דוקא ווען ס'איז אמשווערסטן צו צאלן די שטייערן, מוז מען צאלן מער.

פאר כמעט א צענדליק יארן זיינען אונזערע פעדעראלע שטייערן כסדר געשניטן געווארן פון יאר צו יאר (אגב איז דער זעלבער פאל נים געווען מיט די פראווינציעלע און מוניציפאלע שטייערן, וועלכע זיינען צוליב לאקאלע באדינגונגען אלצאיינס געוואקסן. איצט, האבן מיר מורא, וועלן מיר זיך מוזן צוריקקערן צו דער זעלבער פעדעראלער לאסט פון צען יאר צוריק, מיט פארגרעסערטע פראווינציעלע און מוניציפאלע שטייערן.

דאס, ווי מיר האבן באמערקט, איז אומפארמיידלאך. אלץ וואס מיר קאנען בלויז פארלאנגען איז, אז אין אזא שווערער צייט פאר דעם ארימערן מענטשן, זאל ער געשאנעוועט ווערן, און דער שווערסטער טייל פון דער לאסט זאל ארויפגעלייגט ווערן אויף די ברייטע פלייצעס פון די, וואס קאנען זי אמבעסטן טראגן: עס זייענען דא נאך א היבש ביסל אזעלכע, וואס מאכן אויס גאר נים שלעכט אפילו אין די איצטיקע שווערע צייטן, און זיי קאנען פארטראגן אביסל א שווערערן שטייער דרוק.

ש. אנ-סקי

(צו זיין צענטן יארצייט)

פון ש. ערנסט

א געזונטער רעאליזם און א טיפער מיסטיציזם — דאס זיינען די צוויי גרונט שטריכן, וועלכע דרינגען דורך אנסקי'ס גאנצן שאפן. אט די צוויי גרונט שטריכן, וועלכע זיינען אזוי ווייט איינער פון דעם אנדערן, הארמאנירן אבער אין אנסקי'ס שאפן אין איין מענשן.

און אט דער דואליזם, וועלכן מיר געפינען אין אנסקי'ס שאפן, איז דער כאראקטעריסטישער שטריך זיינער. אויפן ...

דער גרעסטער שונא-ישראל געשטארבן א האלבער בעל-תשובה

(ספעציעל פאר ד. א. וו. דורך "איטא")

פון א. מ. טענענבלאט

די אמאליקע שטארקסטע זייל פון קלעריקאלן אנטיסעמיטיזם אין צענטראל-אייראפע, פראפעסאר דר. אויגוסט ראלינג, איז געשטארבן פאראיינזאמט און פארארימט און פארגעסן פון דער גאנצער וועלט.

אמאל איז ער געווען א קאמף-פיגור, ארום וועלכער ס'האט זיך קאנצענטרירט די שווערסטע אנטיסעמיטישע אפענסיווע ...

האט ער די געלעגנהייט צו זיין א מפשפש במעשיו און מתקן זיין דאס גרויסע אומרעכט, וואס ער האט אפגעטאן דאס אידישע פאלק. דער זקן-ממרה האט זיך עטלאכע מאל געשוואוירן אז ער איז חלילה נים קיין אנטיסעמיט און ס'טוט וויי ביז'ן טיפן הארצן, וואס די האקנקרייצלער און זייער גלייכן פאררופן זיך אויף אים און זיינע ספרים. ער וויל ...

וואטיקאן אין רוים זיינען דאמאלסט געשטאנען אונטער אידישער השפעה, ווען מען האט אים אפגעזאגט פון אלע עפנטלאכע עמטער. ער איז געווען דערשיטערט פון חרטה און תשובה און ווען ר' חיים בלאך וואלט נים געווען מורא געהאט אז די גרויסע אויפרעגונג זאל נים ברייגען תיכף דעם אלטנס הארץ צום פלאצן, וואלט ער תיכף נאך דער שבועה געקאנט ...

ניע הינטער וועלכער ס'איז געשטאנען אויך דר. לוענער מיט זיין גאנצער פאלקס באוועגונג. נאך די קריסטלאכע טעאלאגיע האט זיך געהאלטן רעזוערווירט, ווייל זי האט נים געגלויבט אין דער ערלאכער און וויקנשאפטלאכער ארבעט פון פראפעסאר ראלינג.

שווער איז געווארן דער קאמף, ווען פראפעסאר ראלינג האט זיך דערקלערט ...

... בויידע האבן אים תיכף געלאזט עפנטלאך דורכפאלן און אים ארויסגעווארפן פון אלע עמטער, ווייל ער האט קאמפראמענטירט די גאנצע קריסטלאכע טעאלאגיע.

פעברואר, 1931.

אין אידישן וועלטל

פון מ. קארפ

ווען פרייט זיך א ארימאן? ווען ער פארלירט עפעס און געפינט עס. זייט די לעצטע פאגראמען אין ארץ-ישראל איז אונז דער הימל באדעקט מיט וואלקנס. איין צרה, נאך דער אנדערע, ממש ווי אין דער ביבלישער פאסירונג פון איוב. היינט גייען ארום ווילדע קלאנגען, אז א ניי ווינטל בלאזט פון לאנדאן און א טייל וואלקנס ווערן פארטריבן. ווען אפילו א שטיקל הימל וועט אויסגעלייטערט ווערן, וועלן ...

פאר זיך אליין און פאר זיין פאמיליע צו באזארגן מיט א צוקונפט אין ארץ-ישראל . . . נאך די אלע גזרות, נאך די אלע נגישות פון לאנדאנער קאלאניאל אפיס, איז נאך דערלויבט ביז צום היינטיקן טאג די אימיגראציע פון מענשן מיט א קאפיטאל פון דריי ביז פינף טויזנט דאלאר. דאכט זיך, אז צווישן די אמעריקאנער ציוניסטן געפינען זיך גענוג אזעלכע עלעמענטן וועלכע וואלטן געקאנט אויס-...

די בילדונג פון די היי-סקולס און פון די אוניווערסיטעטן. און דאך פרייען מיר זיך מיט דער בשורה אז זיי שעמען זיך נים מער מיט די גרינהארנס, מיט זייערע עלטערן!

אבער מיר קבצנים פרייען זיך דאך. מיר האבן צוריקגעפונען די פארלארענע! וואס וואלטן מיר געטאן ווען די פאר טויזנט אינטעליגענטע יונגעלייט וואלטן ...

דען אות אין העברייאיש פאר הייליק, פשוט דערפאר ווייל זיי פארשטייען נים די שפראך. פאר אזעלכע עלעמענטן איז די גאנצע השכלה ליטעראטור, וועלכער ס'איז צו פארדאנקען די עקזיסטענץ פון די היינטיקע פראגרעסיווע פארטייען, א שטיק "רעליגיע". אבער די רבנים און די ארטאדאקסיע פארשטייט גאנץ גוט אז דער "דת והחיים" אדער דער "חטאת ...

... זיינען מיר אין דער בחינה פון יענעם פריילאכן קבצן, וואס האט געפונען דאס פארלארענע. מיר פרייען זיך אז דאס אידישע ווארט האלט אין דערוואכן אין די קרייזן פון דער אמעריקאניזירטער אידישער ארטאדאקסישער יוגנט. א קלייניקייט, א גאנצע ארגאניזאציע פון א פאר טויזנט אידן האט בפירוש אנערקענט אז אידיש איז זייער שפראך, זאלן מיר ניט שיכור ווערן פאר פרייד!

די ארטאדאקסישע ארגאניזאציע פון "יאנג איזראעל" איז פאר אידיש! א גוואלדיקער זיג! קינדער פון האלבע אדער גאנצע אימיגראנטן, וועמעס עלטערן עס זיינען אממייסטן ארטאדאקסן פון מזרח אייראפייאישן שנים, ביי וועמען די אידישע שפראך איז א זעלבסטפארשטענדלאכקייט — זאלן אנערקענען אידיש. די אלע בחרומ'לאך און מיידלאך, די ענים, פענים, סעמים און בעניס לעבן ביז אין די צוואנציקער יארן אויפ'ן חשבון פון זייערע טאטעס. א דאנק דער טראדיציאנאלער טרייקייט פון זייערע עלטערן איז זיי מעגלאך צו געניסן ...

קריסטלאכער אינזשענער פארלאנגט מען זאל מל זיין זיין זון

פון ווארשע מעלדעט מען:

צו אן אנגעזעענעם רבין אין ווארשע, האט זיך געווענדעט א מוהל מיט אן אריגינעלער שאלה.

מיט 10 טעג צוריק האט זיך צום מוהל געווענדעט אן אנגעזעענער פוילישער אינזשענער מיט דער ביטע, אז דער מוהל זאל קומען צו אים אין שטוב מל צו זיין זיין איינציקן זון, וואס זיין פרוי האט אים געבוירן מיט עטלאכע טעג צוריק. דער מוהל האט מיט פארוואונדערונג געפרעגט דעם אינזשענער: ווי קומט עס אז איר, א קריסט, זאלט גאר וועלן מל זיין אייער קינד?

דער אינזשענער האט דערויף אים דערקלערט פאלגנדיקעס:

מיט 16 יאר צוריק האט ער אלס אינזשענער אנגעפירט מיט א סאפיארן אפטיילונג. זייענדיק אויפ'ן פראנט אין א אידישער הויז אין טאמאשאוו, האט ער זיך פארליבט אין א אידיש מיידל. ער איז גרייט געווען זיך מגייר צו זיין צוליב איר, אבער די גרעסטע שטערונג איז ביי אים געווען דאס לאזן זיך מל זיין. ער האט אלזא געמוזט רעזיגנירן. אזוי ווי זיין פרוי האט אים געבוירן א זון, וויל ער אים מל זיין, כדי זיין זון זאל נים האבן קיין שוועריקייטן, אויב ער וועט אמאל זיך פארליבן אין א אידיש מיידל.

דער מוהל האט זיך אליין נים געקענט דעצידירן וועגן דעם מערקווירדיקן פאל, און האט באשלאסן זיך צו ווענדן צו א רבין. אבער אזוי ווי דער רבי איילט זיך נים צו ענטפערן, האט דער מוהל דערוויל גרויסע אומאנגענעמלאכקייטן, ווייל דער אינזשענער קומט צום מוהל אלע טאג און פארלאנגט דורכאוים, אז מ'זאל דורכפירן די אפעראציע.

(שלוס אויף זייט 3)

איר קאָנט פאָרן פאַר 50c
פון אירגענד וועלכן טייל פון נארט ענד ביז צום צענטער פון שטאָט.
הערי לייאָן, מענדרושער

מיט א בליץ בוירד טעקסי
טעלעפאָנירט 24 521 און 24 511

זינדיק בלוט

(פארטזעצונג)

ס'איז שטיל געווארן. אלע אויגן האבן געקוקט אויף מר. וואלפ'ן און ער האט דערפילט אז עפעס איז דא פארגעקומען. עפעס איז אזוי שטיל און אלע קוקן אויף אים . . .

מר. וואלף האט גלייך באמערקט ווי סילוויא זיצט א שטארק מידע און א צע־רויטלטע און בענדזשאמין שטייט לעבן איר. ער האלט געבויגן זיין קאפ און ער זאגט איר עפעס . . . דערפון איז מר. וואלף בלייך געווארן. ער האט זיך גלייך דערמאנט אז דעם, וואס בענדזשאמין האט אמאל צו אים געזאגט : — געוויס איך אליין האב „מיט איר גערעדט צו־טאג. — די אייפערזוכט און דער חשד האט אים א זעץ געטאן אין זיין הארצן און אין זיין קאפ. ער האט דערפילט אזוי ווי א שווערע האנט וואלט זיין הארץ צענויפגעדריקט. א ווילדער כעס האט זיך אין אים אנגעצונדן. ער איז געווען גרייט זיך צו ווארפן אויף בענ־דזשאמינען, נאר ער האט זיך אנגע־שטרענגט צו בלייבן רואיק און נים ארויסצוהאוויזן פאר מענשן זיין חשד און כעס. ער איז א ווייל געבליבן שטיין און ער האט געקוקט ארום זיך.

א שווערע און לאנגע ווייל. אלע אויר־גען זיינען אויסגעשטעלט. בענדזשאמין האט ווידער זיך געגעבן א בויג איין צו סילוויא'ן און ער האט א שעפטשע גע־טאן : „איך וועל וואַרטן" — און ער איז פון איר אפגעטראטן. סילוויא האט געקוקט מיט גרויסע אויגן. זי האט איצט פארשטאנען קלאר אלעמענס בליקן. און עס איז איר שווער געווארן די שטיל־קייט. די שרעק איז אין איר געוואק־סען.

— וואס זשע זייט איר שטיל געוואר־רען ? — האט מר. וואלף א כרעג געטאן.

און ביטרים האט אויסגערופן :

— לאמיר טאנצן !

דזשערי האט זיך אוועקגעזעצט לעבן דער פיאנא און ער האט גענומען שפי־לען און די יונגווארג האט צוריק גענו־מען רעש'ן.

דאן זאג מר. וואלף צוגעגאנגען צו ביטרים'ן און ער האט איך א פרעג גע־טאן :

— וואס איז דא פארגעקומען ?

— גארנישט. וואס פאלט דיר איין ?

— אבער וואס איז דא פארט גע־ווען ?

— וואס זאל זיין ? מען האט גע־טאנצט.

— געטאנצט ? . . . און סילוויא מיט בענדזשאמינען ?

נאר ביטרים האט זיך געמאכט ניט הערנדיק די לעצטע פראגע און זי איז גלייך צוגעגאנגען צו סיידי'ן וואס האט אויסגעזעצן אביסל דערשראקן, זעענדיק ווי מר. וואלף איז בלאס געווארן.

מר. סטאן איז דערווייל צוגעגאנגען צו מר. וואלפ'ן :

— אלזא, וועט עס אזוי בלייבן . . . דער ראבאי איז גערעכט . . . מען דארף מאכן שלום . . . ער איז אן איינן קינד — וועט עס זיין שיין פאר אייך ווען ער זאל גיין צו א פרעמדן ארבעטן ?

— זאל ער גיין . . .

א העכסט שפאנענדער ראמאן פון דעם אידישן לעבן אין אמעריקע
פון א. ר.

נוצט דעינטי וויהייט
צו וואשן אייערע ווערש. צו ריי־ניקן אייער סינק, באד טאב, אדער וועלכן עס איז טייל פון אייער הויז.

און ער האט עס ארויסגעזאגט מיט אזוי פיל בייזקייט און פארביסנקייט, אז מר. סטאן האט זיך שטארק פארוואנ־דערט און ער האט ניט פארשטאנען די פלוצלומדיקע ענדערונג. ער איז דאך שוין געווען מיט אים אויף א וועג . . . אין קאבינעט איז ער דאך שוין געווען כמעט אויף איבערצובעטן זיך... און דא, וואס עפעס פלוצלונג ?

— עס איז דאך אן איינן קינד.

— איך האב שוין געהערט.

— אויב ניט, וועל איך אים צונע־מען.

— נעמט אים אייך ! — האט מר. וואלף בייז א מורמל געטאן — מיך ארט עס נישט.

און ער האט זיך אפגערוקט פון מר. סטאנ'ען און ער איז מיט שטייפע טריט צוגעגאנגען צו סילווי'אן און ער האט שטריינג א זאג געטאן :

— נו, געווג, מיר גייען אהיים . . .

סילוויא האט געהערט די בייזקייט פון זיינע ווערטער, ס'איז געווען דאס ער־שטע מאל וואס ער האט צו איר אזוי גע־רעדט . . . נאר זי האט אפילו די אויר־גען צו אים ניט אויפגעהויבן.

— ריר זיך, מיר גייען . . .

סילוויא האט אויף א קוק געטאן. זי האט געזעען ווי זיינע אויגן קוקן אויף איר בייז, זי האט גארנישט געזאגט און זי האט מיט פארביסנקייט זיך אויפגע־הויבן פון איר ארט.

דער עולם האט געטאנצט, נאר טאנ־צענדיק געווארפן בליקן דא אויף סיל־וויא'ן און דא אויף מר. וואלפ'ן. פון וויינען איז בענדזשאמין געשטאנען א בלייכער און אין אים האט געציטערט דאס הארץ פון וויינטאנ, זעענדיק פון וויינען ווי דער אלטער באפעלט און סיל־וויא פאלגט.

קאפיטל 4

דער פארדאכט

ווען די אפאמיליע וואלף איז צוריקגע־פארן פון דער פארטי ביי די סטאנס, האבן אלע געשווייגן דעם גאנצן וועג. מר. וואלף, סילוויא און ביטרים זיינען גע־זעסן אין דער מאשין שווייגנדיק. און יעדער איינער איז געווען פארזונקען אין זיינע גערענקען און טראכטונגען.

די נאכט איז געווען א קילע, א שטי־לע און אן אנגענעמענע, דער הימל איז געווען אויסגעשטערנט און א מילד ווינ־טעלע האט געגלעט דאס פנים. מר. וואלף איז געווען צערודערט אבער ער האט זיך דאך באמיט צו בארואיקן זיין אויפגעשטורמטן געמיט. אבער דער פאר־דאכט וואס האט זיך דעם אוונט אריינ־גע'נגב'עט אין אים איז געווען שארף און שטעכעדיק. זיין אויג האט אים ניט געגארט. ער האט גאנץ גוט געזעען ווי אלע דארט אויף דער פארטי האבן אויף אים געקוקט מיט שפאס און באהאל־טענער נקמה. ער האט גאנץ גוט פאר־שטאנען, אז סילוויא האט געטאנצט מיט בענדזשאמינען. און זיי האבן זיך גע־האלטן שטארק נאענט צום אנדערן און אז אלע האבן דאס באמערקט, ער אליין האט נאך געזעען — ווען ער איז ארויס־געקומען פון מר. סטאנס קאבינעט — ווי סילוויא איז געזעסן א שטארק מי־דע און דאס פנים איז איר געווען צע־פלאמט. אירע אויגן האבן געברענט מיט א מארנעם גלאנץ און בענדזשאמין איז געשטאנען לעבן איר און ע ר האט זיך איינגעגעבן מיט זיינע אויגן און ווי ער האט געאטעמט מיט תאוה, מיט ברע־נענדיקער ליידנשאפט. ער האט אויף באַ־מערקט, ווי ער האט זיך איינגעבויגן צו איר און ער האט איר עפעס געזאגט, און וואס זשע אזוינס האט ער איר גע־זאגט ? דער סם פון אייפערזוכט האט אים געגעבן דאס הארץ און ער האט פארשטאנען, אז עפעס האבן זיי זיך אפגערעדט.

און מיט ביטערניש האט ער גע־טראכט זיצנדיק אין מאשין :

— מיר מיט מיר האט ער זיך צור־קרינגט, געוואר־דן שלאגן פארוואס איך האב געוואלט חתונה האבן מיט איר — מיט סילוויא'ן — פארקערט, איז ער גאר אויסגעקאכט מיט איר, וואס זשע הייסט עס ? הייסט עס, אז ניט דאס וואס איך האב חתונה געהאט, האט אים אזוי אויפגעבראכט, נאר דא וואס איך האב חתונה געהאט מיט דער מיט וועלי־כער ער איז אזוי נאענט . . . הייסט עס : ס'איז טאקע אמת . . . ס'איז געכאפט אין א מאמענט פון ווילדן צאָ־רן, אז ער אליין איז מיט איר אין נאענטע באציאונגען געווען . . . דערפאר איז ער געווען אזוי צעקאכט און ער האט מיר געשפרונגען אין די אויגן אריין . . . איצט פארשטיי איך . . . ער האט מיך באטראכט פאר א קאנקו־רענט . . . ער האט ניט געוואלט דער־לאזן אז מיין זאל פון אים צוגעמען זיין געליבטע . . . אווי הייסט עס ? ! נו, און איצט ? און וואס אין איצט ?

און מיט אמאל האט זיך א גרויל אנ־נעצונדן אין אים און עס האט אים פון אייפערזוכט גענומען מישן אין זיין קאפ :

— זיי טרעפן זיך אויף איצט . . . . זיי טרעפן זיך . . . דער זון מיטן טא־טענס ווייב !

ער האט דערפילט ווי דאס הארץ אין אים האט זיך געגעבן א קראטש איין פון גרוים ווייטאג און פארדראס. א טי־פער שטאך האט דורכגעלעבערט זיין ברוסט מיט דאס אזש אריינגעגלאנט א שטילן קרעכץ. דער כעס האט אים אנגעהויבן שטיקן אין האלז און זייגע פויסטן האבן זיך געגומען ביילן פון זיך אליין און ער האט דערפילט ווי א געשריי, א ווילדער און מורא'דיקער גע־שריי רייסט זיך פון זיין האלז, א גע־שריי ווי פון פארוואונדעטער חיה, נאר ער האט שטארק פארקלמעט די ציין און ער האט זיך אנגעשטרייגט מיט אלע כחות צו בלייבן רואיק. מען קאן דאך פארט ניט וויסן אויף זיכער . . . — האט ער געטראכט — ס'קאן דאך זיין אז עס איז ניט אזוי . . . ער האט זיך אזוי דערשראקן פאר דעם געדאנק, אז ס'איז אזוי — און ער האט זיך אליין געוואלט איינרעדן אז ער מאכט א טעות. — אפשר דאכט זיך מיר בלויז אויס אזוי ? זי האט מיט אים גע־טאנצט, וואס זשע דען האט זי געקאנט טאן ? ער איז צוגעקומען און ס'האט פאר איר ניט געפאסט אים אפצוזאגן. מער ניט. אבער טרעפן זיך ? נארישׂ־קייטן. ווען א שטייגער קאן זי זיך מיט אים טרעפן ? ביינאנט — איז ניט קיין צייט . . . ביינאנט — איז ער שטענדיק מיט איר צוזאמען.

ער האט זיך געפרוגט בארואיקן, אבער דער פארדאכט, אין אים אים גע־בליבן. נאר זיין אינסטינקט האט אים אונטערגעזאגט, אז ער מוז בלייבן רו־איק, אז ער טאר זיך ניט ארויסגעבן. ער דארף זיך ניט וויסנדיק מאכן ביז ער וועט זיך איין דעם איבערצייגן. ניט ער האט עפעס געזעען, ניט ער האט עפעס באמערקט, ער ווייסט ניט פון נארנים. ער דארף בלייבן פארבארגן און פון א ווינקל נאכשפירן און נאכקוקן ביז ער וועט זיך איבערצייגן, ביז ער וועט עס דערזעען מיט די אייגענע אויגן — און ערשט דאן . . . דאן וועט ער שוין ניט האבן וואס אנצוהערן און ער וועט שוין וויסן, וואס ער האט צו טאן. דערווייל אבער מוז ער בלייבן רואיק.

ער האט זיך אנגעשטריינגט און ער איז געבליבן רואיק, ער האט געזוכט צו פארבינדן עפעס א געשפרעך מיט ביט־ריס'ן אדער מיט סילוויא'ן. ער האט זיך באמיט אז זיין שטימע זאל זיין ווייך און גוט, און צום סוף האט ער זיך גע־ווענדעט צו סילוויא'ן :

— וואס זשע סילוויא. שוויינסטו אזוי ? דו ביזט מי ד ?

נאר סילוויא האט ניט געענטפערט. זי האט געהערט זיין פראגע און דאך ניט געהערט. זי איז געווען ווי פארזונ־קען אין א חלום, אין א וואונדערלאכן חלום פון וועלכן עס האבן געקוקט צו איר בענדזשאמינ'ס אויגן און ס'האט געאטעמט אויף איר זיין הייסער אטעם...

— דו הערסט ניט וואס מען רעדט צו דיר ? — האט זיך ביי מר. וואלפ'ן ארויסגעריסן די פראגע מיט אביסל בייזקייט. נאר באלד האט ער צוגעגעבן מיט א ווייך קול : — אזוי מיד ביס־טו ?

— א ? — האט זיך סילוויא ווי אויפגעגאפט פון איר דריזל — איך האב ניט געהערט . . . דו האסט עפעס געפרעגט ? די מאשין מאכט אזא טר־מעל . . .

— איך האב געפרעגט צו די פילסט שטארק מיד.

— מיד ? ניין . . . ס'הייסט, מיד בין איך, נאר ניט אזוי שטארק . . . עס שלעפערט.

— אט וועלן מיר באלד זיין אין דער היים . . . שטעל אויף דעם קאל־נער פון דיין מאנטל.

ער האט אויסגעצוגן זיין האנט און ער האט געוואלט אויפהויבן איר קאל־נער, נאר סילוויא האט זיך שנעל א באַ־וועג געטאן, זי האט זיך ווי דערשראקן פאר דעם, און זי האט אליין פלינק זיך אויפגעשטעלט דעם קאלנער פון איר מאנטל, האט זיך איינגעהילט און זי האט זיך ענגער איינגעהילט אין ווינ־קעל פון דער קאר.

מר. וואלף האט זיך געווענדעט צו דעם שאופער :

— דזשיס !

— יעס־סער !

— פאר שנעלער !

— יעס־סער !

און די מאשין האט זיך געגומען טרא־גען פייל פון בוינן.

נאר סילוויא האט גארנישט געהערט און גארנישט געזעען. פאר אירע אויגן איז אלץ געשטאנען בענדזשאמין. זי האט כסדר געזעען זיינע ברענענדיקע אויגן און זיין בלאס און ליידנשאפטלאך פנים. אויף איר מאליע און אויף אירע הוילע פלייצעס זיינען נאך געלעגן זיינע הייסע באריזונגען, ווי זיין האנט וואלט נאך איצט געטוליעט איר מאליע און פלייצע. זי האט געפילט אזא זיסן ווייר־טאג און זי איז געווען פארוועבט אין זיין מאכט. דאס הארץ האט איר דערביי געזונגען פון פרייד און זיך צוזאמענגע־פעסט פון שרעק. זי האט מיט אלע אירע חושים, מיט איר גאנצן לייב גע־פילט, אז מיט דעם היינטיקן אוונט האט זיך אנגעהויבן אזעלכעס פון וועמען זי וועט שוין ניט קאנען אנטלויפן, ניט אויסבאהאלטן זיך און ניט אויסמיידן עס. אז זי וועט אלץ מער און מער זינקען אין דעם חלום, און אין דעם זיסן ווייטאג. און דאס הארץ האט איר געשראקן. ווער ווייסט, ווער קאן וויסן וואס עס שטייט אונטער אירע פלייצעס און לאקערט אויף איר . . .

און מר. וואלף, כדי זיך אינגאנצן צו בארואיקן זיך, האט פארפירט א גע־שפרעך מיט ביטרים'ן :

— ביטרים !

— וואס איז ?

— וואס איז די מעשה וואס מען זעט ניט דיין באי ?

— וועמען מיינסט ?

— איך מיין דעם יונגן גאלד.

ביטרים האט אין די גאנצע צייט גע־זעסן פארטראכט. האט זיך א צאפל גע־טאן, דערהערנדיק דעם נאטען, און זי האט איבערגעפרעגט :

— וועמען מייסטו דאס ?

— דעם יונגן גאלד . . . ער פלעגט דאך זייער אפט אריינקומען.

— ער איז שוין לאנג ניט געווען.

— פארוואס ?

(ווייטערדיק — קומט)

רעדזשיינער נאטיצן

די א. צ. א. האבן דא, זונטאג דעם 15 פעברואר דורכגעפירט א פארטי אין טאנץ אין תלמוד תורה זאל. די מיטגלידער און אויך אייניקע געסט האבן זייער גוט פאר־בראכט.

* * *

דער היגער בני ברית לאדזש האט אפ־געהאלטן זיין יערלאכן טאנץ אין "סאס־קאטשעוואן האטעל". די אנוועזנדע פיס־גלידער האבן זיך זייער גוט אמוזירט.

* * *

די אינפלוענצא בושעוועט דא יעצט. דערווייל איז עס נאך אין א מילדער פאר־מע. מען מוז אבער זיין זייער פארזיכטיק און אויב אימעצער ווערט אנגענריפן זאל ער גלייך רופן א דאקטער.

* * *

דעם 11טן מארט וועט פארקומען דער יערלאכער תלמוד תורה באזאר. אלע אידן פון רעדזשיינע ווערן געבעטן צו קומען און העלפן מאכן די אונטערנעמונג א דער־פאלג.

ש. אנ-סקי

(שלום פון זייט 2)

אויף זיינע אויסצוערנען זיך די "מלאכה נקיה וקלה" — די קונסט פון אפשפרעכן. צוליב דעם איז ער נעקומען צו איר און נאר זי קאן אים ארויסהעלפן אין זיין נויט, די אפשפרעכערן האט רחמנות גע־האט אויף אים און אויף זיין עלטער, און זי האט אים אויסגעלערנט די פארשיי־דענע נעדינט אלס אויבערשלאק, ער האט זיך ניט איין מאל געוויינט אין דעם רעגן. די אותיות זיינען צעשוואומען און כמעט פארשוואונדן געווארן. פון די פלייצעס האבן אויף אונז ארויסגעקוקט די "עשרת הדברות". נאר מעשה שטן האט דער רעגן אפגעשווייגט און אויס־נעמעקט דעם "לא", אזוי, אז די "עשרת הדברות" האבן ווי איראנזירט די רוסי־שע זעלנער מיט די איבערגעבליבענע ווערטער : תגנוב . . . תנ־זול . . . תנ־אף . די מאנטלען האבן מיר דאן אימ־פארטירט קיין קיעוו און פון דארט איבער־געשיקט דעם פעטערבורגער נאציאנאלן מוזעאום"

*

ש. אנסקי שטייט אין א באזונדערער ליניע אין דער אידישער ליטעראטור; ער איז ביי דעם וועג פון פרץ, דינענזאן, ספעקטאר, שטייט אבער נעענטער צו די־זענזאן מיט זיין חנ'יוודיקן אויסדריקן דעם אידישן סענטימענט. ווי ביי דינענ־זאן רוישן סודות'דיק ארויס פון אנסקי'ס ווערק קולות, וואס זיינען פול מיטן כלל. זיי זיינען רינגען אין דער גרויסער קייט פון כלל־ישראל, ווייט פון דעם צווייפל־דיקן געדאנק, וואס עס פארמאגט דער יחיד. אויף וויפיל זיינע דערציילונגען זאל ניט אויסזעען ראפינירט, זיינען זיי פונדעסטוועגן אין תוך גענומען פאלקס־טימלאך, און אויב איר ווילט אפילו פאלק לאריסטיש, אויף וועלכן עס איז קאנט־לאך דער שטעמפל פון דעם פולס פונם פאלקס נעפיל, וועלכער האט נעקלאפט אז אויפהער אין אנסקי'ס נשמה.

אנסקי דערקלערט, אז זיי פארשמוצן דעם כבוד פון דער רוסישער ארמיי . . . . נאך דעם מוסר זאגן האט ער ארויסגענו־מען עטלאכע מטבעות און ער האט אויס־געלייזט די ירעות מאנטלען. מיר האבן זיי באטראכט. דער כרוב פון די יריעות האט נעדינט אלס אויבערשלאק, ער האט זיך ניט איין מאל געוויינט אין דעם רעגן. די אותיות זיינען צעשוואומען און כמעט. פארשוואונדן געווארן. פון די פלייצעס האבן אויף אונז ארויסגעקוקט די "עשרת הדברות". נאר מעשה שטן האט דער רעגן אפגעשווייגט און אויס־נעמעקט דעם "לא", אזוי, אז די "עשרת הדברות" האבן ווי איראנזירט די רוסי־שע זעלנער מיט די איבערגעבליבענע ווערטער : תגנוב . . . תנ־זול . . . תנ־אף . די מאנטלען האבן מיר דאן אימ־פארטירט קיין קיעוו און פון דארט איבער־געשיקט דעם פעטערבורגער נאציאנאלן מוזעאום"

*

ש. אנסקי שטייט אין א באזונדערער ליניע אין דער אידישער ליטעראטור; ער איז ביי דעם וועג פון פרץ, דינענזאן, ספעקטאר, שטייט אבער נעענטער צו די־זענזאן מיט זיין חנ'יוודיקן אויסדריקן דעם אידישן סענטימענט. ווי ביי דינענ־זאן רוישן סודות'דיק ארויס פון אנסקי'ס ווערק קולות, וואס זיינען פול מיטן כלל. זיי זיינען רינגען אין דער גרויסער קייט פון כלל־ישראל, ווייט פון דעם צווייפל־דיקן געדאנק, וואס עס פארמאגט דער יחיד. אויף וויפיל זיינע דערציילונגען זאל ניט אויסזעען ראפינירט, זיינען זיי פונדעסטוועגן אין תוך גענומען אין פאלקס־טימלאך, און אויב איר ווילט אפילו פאלק לאריסטיש, אויף וועלכן עס איז קאנט־לאך דער שטעמפל פון דעם פולס פונם פאלקס נעפיל, וועלכער האט נעקלאפט אז אויפהער אין אנסקי'ס נשמה.

רעדזשיינע רעדזשיינע
REGINA CARTAGE & STORAGE LIMITED
טעלעפאָן 93 041
דיסטריביוטארן פון די באריטמע
ראָזדייל לאַמפּ און סטאָוו קוילן
פאר היימישן געברויך, אויך
ביג האָרן און סאונדערס קריק
בעלוויו און גרינהיל סטים קוילן
דזשענעראל קארטעדזש, מואווינג און סטארעדזש

פאטראניזירט אונזערע אדווערטייזער

סייל פאָסטערס
געמאכט
אין 24 שעה
שיין און צוציענד
ביי
"דאס אידישע וואָרט"
מיר האָבן אן אויסוואל פון הונדערטער קאטס פון די לעצטע צייכענונגען צו באצירן די פאסטערס
מיר טוען די גאנצע ארבעט
שיקט אונז בלויז אריין די פרייזן פון די ארטיקלען וועלכע איר ווילט ארויס־שטעלן אויפן סייל — און מיר טוען שוין פאר אייך דאס איבעריקע
שרייבט אין וועלכער שפראך איר ווילט צו
THE ISRAELITE PRESS LIMITED
165 Selkirk Ave. Phones: 52 213 - 55 409

1 טאָג
נעדיינקט אז מיר קאנען אייך געבן באדינונג אויב איר פארלאנגט.
אין אלע אייערע דריי קליינינג אדער פארבן
37 266, PERTH DYE WORKS LTD.
נ. פ. פארסנאי, מענדרושער

Doctors' Directory דאקטוירים

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
53 578	51 250	**דר. ס. דוש. בערמאק**, 834 מיין סטריט אפיס שטונדן פון 2—4 און 7—8 DR. J. C. BERMACK
54 107	54 107	**דר. דוש. ברענער**, 402 סעלקירק עווענוי אפיס שטונדן: 3—5, 7.30—8.30 DR. J. BRENER
26 947	53 422	**דר. א. גוטמאן**, 714 טראנסטא דזשעג. טראסט בלדג. 283 פארטרעדזש עווע., קאר. סמיט אפיס שטונדן: 10—12, 2—6 און ביי אפאינטמענטס DR. A. GUTTMAN
22 717	54 429	**דר. ס. דזשאוויש**, 404 באיר בילדינג שטונדן: 11—12 און 3—6 און ביי אפאינטמענטס DR. SIMON JAUVOISH
26 600	28 153	**דר. ה. הערשפילד**, 576 מיין סט. קאר. אלעקסאנדער עוו. אפיס שטונדן: 11—1, 2—5 און 7—9 DR. H. HERSHFIELD
52 744	51 772	**דר. ב. א. וויקטאר**, קאר. סעלקירק און סאלטער (איבער דער באנק) אפיס שטונדן: 3—5 און 7—8 DR. B. A. VICTOR
	52 376	**דר. דזשא. ב. מעקטעוויש**, שטונדן 2—5 און 7—9 פרוויען און קינדער קראנקהייטן 500 קאלעדזש עווע., רעז. 504 קאלעדזש עווע. DR. GEO. B. McTAVISH
58 181	53 181	**דר. י. פערלמאן**, 291 באראוס עווע., קאר. טשארלס אפיס שטונדן: 3—5 און 7—8 DR. I. PEARLMAN
54 866	51 968	**דר. ס. קאברינסקי**, סוויט 2 קראמפ בלאק (מיין און דאפערין עווענוי) אפיס שטונדן: 3—5 און 6.30—8 DR. S. KOBRINSKY
24 480	49 763	**דר. מעקס ריידי**, (עקס רעי) 283 פארטרעדזש, קאר. סמיט (100 טראנסטא דזשעג. טראסט בלדג.) לעבן איטאנס שטונדן: פון 2—6 אוונט און ביי אפאינטמענטס DR. MAX RADY
53 915	52 614	**דר. סעם ראדין**, ראיאל בענק בילדינג (מיין און סעלקירק) אפיס שטונדן: 3—4 און 6—8 DR. SAM RODIN
88 916	59 473	**דר. א. ל. שובין**, אפיס שטונדן 11—12 און 2—6 אפיס: בענק אף קאמערס בלדג., מיין און אלעקסאנדער רעזידענס: 375 מאקריי עווע. DR. A. L. SHUBIN
		אויגן, אויערן, נאז און האלז
29 110	51 848	**דר. י. ה. בעקמאן**, 613 באיר בילדינג DR. J. H. BECKMAN
24 465	51 359	**דר. ד. מ. דזשענאָף**, 2-830 סאסערסעט בלאק DR. D. M. GENOFF
		קינדער קראנקהייטן
88 013	53 320	**דר. ה. מעדאָוי**, 904 באיר בלדג. 3—5: 332 מאניטאבא עוו. 11—12 DR. H. MEDOVY
22 446	51 801	**דר. דזשא. ה. שאפירא**, 604 באיר בילדינג שטונדן: 3—5 און ביי אפאינטמענטס DR. GEO. H. SHAPERA

Dentists Directory דענטיסטען

IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
51 560	41 652	**דר. י. בן עזרא**, ב.א. 962½ מיין סטריט, קאר. סעלקירק. DR. I. BEN EZRA, B.A.
53 720		**דר. מ. א. ברעגמאן**, סוויט 1 סט. דזשאנס בלק. 984 מיין סט. DR. M. A. BREGMAN
52 744	39 829	**דר. א. גארדנער**, 409 סעלקירק עווע., קאר. סאלטער. (איבער דער ראיאל באנק) DR. A. GARDNER
56 056		**דר. ס. טשוירטשיל**, סוויט 1, טריק בלאק, 972 מיין סט. DR. S. H. CHURCHILL

היימאן און העסטרין
באריסטערס, סאליסיטארס און א. וו.
216 — מעקאינטייר בלאק — 216
טעלעפאן 21 627
מר. העסטרינס וואוינונג:
306 סט. דזשאנס עווע., טעל. 53 133

שינביין, מאראזניק און ראבלין
Shinbane, Morosnick & Roblin
Barristers, Solicitors and Notaries
באריסטערס, סאליסיטארס, נאטאריס
Office: 207-8 Confederation Life Bldg.
457 Main St. Opposite City Hall
טעלעפאן 21 345—6

טשערניאק, קאפשטיין און ספיוואק
Barristers, Solicitors, Etc.
460 מיין סטריט
טעלעפאן 24 591 און 24 666

א. ע. קאנטאר
ארוואקאט און נאטארי
A. E. CANTOR
211 קוירי בילדינג, 233 פארטעדזש עווע.
29 937—89 225 טעל.
רעזידענס:
103 בענערמאן עווע., טעל. 51 353

ה. שולמאן
ארוואקאט און נאטארי
געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט
Schulman & Nitikman
213 קאנפעדערעישאן לייף בילדינג
457 מיין סטריט, אנטקענן סיטי האל
טעלעפאן 88 462

ש. מילער
B.A., L.L.B.
באריסטער, סאליסיטאר א. א. וו.
709 נרייט וועסט פערמאנענט בילדינג
356 מיין סטריט
טעלעפאן 24 688 און 24 963
רעז. 152 באראוס עווע., טעל. 51 652

ל. א. מ. פייקאף
באריסטער, סאליסיטאר, נאטארי פאבליק
L. A. M. PEIKOFF, L.L.B.
201 McIntyre Block, Main at Portage
Phone 86 802 Res. 52 173

מאנישעוויץ'ס מצות

"די מצה מיט אלע מעלות"

ניטאָ קיין גלייכן אין דער וועלט

THE ADELMAN IMPORTING CO. 197 Princess St. WINNIPEG Phones 52 462--23 264 דיסטריביוטארס

ברודער מאָרד

ראמאן

(פארטזעצונג קומט)

— וואָרטן, ווידער וואָרטן, ביז דו וועסט הייראטן די גרעפין אלים טשעזוויק? איך ווייס, אז דו ווילסט עס, אז דו האסטס דארויף, עס וועט דיר אבער גאר ניט העלפען! די גרעפין טשעזוויק איז פארלאבט מיט אן אינדישן פרינץ.

— איך וועל זי דאך הייראטן, און וועל דיר אפנעמען דיין געלט מיט פראצענט, איך וועל זאגאר דיר אפנעמען דאס געלט, וואס דו האסט פארלארן ביים באנקיר רושאנסאן.

— וואס ווערט דערפון? דארף איך דען דאס געלט? — האט די פרוי אנגעהויבן צו ווייגען. — איך ליב דיך!

— ווער האט דיר דען געזאגט, אז איך ליב דיך ניט, ראזיטא? איך ליב דיך איצט און וועל דיך אימער ליבן.

— אפילו ווען דו וועסט הייראטן די גרעפין טשעזוויק?

— וואס פאר א פראגע? ליב איך דען די גרעפין? איך הייראט זי, ווייל איך דארף האבן איר געלט. ליבן וועל איך דיך, מיין טייערע ראזיטא!

ער האט זי צוגעצויגן צו זיך, האט זי ארומגענומען און האט זי אנגעהויבן קושן.

— ליבסטו מיך נאך? — ליבסטו מיך ווירקלאך, הערני? — האט די ארימע פרוי אויסגערופן, — נארסטו מיך ניט אפ?

— וואס פרעגסטו, טייערע ראזיטא, זעסטו דען ניט, אז איך ליב דיך היים, הייליק און פייערדיק? פאר וואס זאלסטו מיך פלאגן מיט דיינע נארישקייטן? אך, ראזיטא! ווען איך זאל נאר קאנען אויס־זאלסטן, כיי איך וועל צוגעמען דאס געלט פון דער גרעפין טשעזוויק, וואלסטו ערשט געזעען, ווי ליב איך האב דיר!

— אזוי שלעכט טשייסטו איצט, הערני.

— איך שטיי זייער שלעכט, טייערע ראזיטא!

(פארטזעצונג קומט)

וואס אויף דער וועלט קאן פארליפן

(שלום פון זייט 1)

אבער מיטאמאל דערפילט פארא־כטאנ פרייטאג, קומענדיק אהיים פון טעאטער, אז דער מלאך־המות שטייט ביי זיין טיר.

וועגנדיק זיך צו זיין פרוי, האט ער פלוצלונג א זאג געטאן: "זיי געווענס, סווי, די ביסט אלעמאל נעוועז בעסער צו מיר, ווי איך צו דיר". ער האט זי א קוש געטאן, און האט זיך געווענדעט צו זיין 8־יאריקן זון: "דו ווייסט אלעמאל אכטונג נעבן אויף דיין מוטער".

געענדיקט די ווערטער, איז ער געפאלן אזוי דערציילט מען.

— טויט.

(ווייטערעס קומט)

דער שטאט קאמיטעט אנאנסירט

אז ביי דער אלגעמיינער פארזאמלונג היינט אוונט אין גרויסן תלמוד תורה זאל וועלן זיי פארשטעלן דעם נייעם שוחט וואס זיי האבן אנגעשטעלט.

דער יתגער דור קומט צוריק אין

"ריווערסייד דרייוון"

דראמע פון ל. קאברין

אין קווינס טעאטער

פריימאָג און שבת, פעברואר 27 און 28

געשפילט פון ווינניפעגער דראמאטישע קרעפטן אונטער דער רעזשי פון ב. שעפס

טיקעטס צו באקומען אין פיפלס בוק סטאר, אין נעשאנאל בוק סטאר און ביי די מיטגלידער פון מוטער פאראיין פון פרץ שול

מיר האבן דאס פארגעניגן צו אנאנסירן אז אונז איז געלונגען צו באקומען אויסשליסלאך פאר ווינניפעג און מערב קאנאדע, די איידזשענסי פון

ר' מאיר לאנדאנ'ס מצות

באוואוסט פאר איבער 50 יאר

ר' מאיר לאנדאנ'ס מצות זיינען אלעמאל פארערעכנט געווען אלס איינע פון די בעסטע מצות אויפן מארק, און פאר די יעניקע וועל־כע מוזן זיין אביסל עקאנאמישער היינטיקס יאר, ראטן מיר צו באשטעלן זאפארס זייערע ארדערס ביי זייער דילער אדער סטאר־קיפער, ווייל זייער א קליינע צאל פון ר' מאיר לאנדאנ'ס מצות ווערן אויפארטירט ווערן.

אגענטן:

The Adelman Importing Co.

197 Princess St. Winnipeg

Phones: 52 462 - 23 264

דאס בעסטע און דאס ערגסטע אין מענער און אין פרויען!

—א מעכטיקער קאנפליקט פון קערפער און נשמה אריינגעוועבט אין א גרויסער דראמע!

"רעזורעקשאן"

(תחית המתים)

עדווין קעריוס

סענסאציאנעלע פראדאקשאן מיט

דזשאן באָלס — לוס וועלץ

געשטיצט פון נענסי א'נעיל וויליאם קעילי, ראן טעפלי

גראף לעון טאלסטאי'ס וועלט באריטמע דראמע געבראכט צו דער ריידנדיקער סקרין אין איר פולער גאנצקייט.

LYCEUM היינט געוויזן אין

מ'דארף וויסן וואס און וויפל צו שיקן קיין סאוועט רוסלאנד

(שלום פון ערשטער זייט)

שפיין פאקעטן ווערט קיינער ניט באר־פרייט. דער אפצאל מוז באצאלט ווערן דורכ'ן קרוב אין רוסלאנד, ווען ער נעמט אפ דעם פאקעט.

דער אפצאל ווערט נענומען לויט א ספע־ציעלן טאריף פון 20 פראצ. ביז 800 פראצ. פון די האל־סייל פריינז פון די סחור־רות פון וואנען זיי קומען איינשליסנדיק די הוצאות פון פאקעטן, סטארכירונג, אי־בערשיקונגס קאסטן פון פאקעט צום רוס־שען גרעניץ א. א. וו. לויט די ספעציע־ל קאציעס און דאקומענטן, וועלכע קאנען באשטעפיק די קאסטן.

פון מעל, רייז, גרויפן ווערט נענומען 20 פראצ. דיוטי, פון ווערטשעטיבלס, פרוכטן, יאגדעס ווערט נענומען 200 פראצ. דיוטי, פון קאפע, קאקא, ציקאריע, — 500 פראצ. דיוטי, פון פארשידענע געווירצן, ווי פעפער, זאפראן א. א. — 800 פראצ.

מיר ברייננען אין קורצן די דאזיקע אלגעמיינע ביישפילן, כדי ס'זאל זיין קלאר, אז מ'דארף זיין זייער פארזיכטיק ביים צוזאמענשטעלן א פארסל מיט שפיין אום ניט צו ברייננען די קרובים צו גרוי־סע אפצאלונגען. מיר ווילן די זאך קלארער מאכן מיט אייניקע ביישפילן: פאר א פארסל מיט 4 און א האלב קילא ווייטע מעל, דארף דער קרוב באצאלן 4.10 רובל דיוטי, פאר 4 און א האלב קילא צוקער — 9.95 רובל דיוטי אין איין פאסט פאקעט. פאר א האלב קילא פוטער און 2 א האלב קילא ווייטע מעל אין איין פאקעט — 6.90 רובל דיוטי, פאר א פאסט פאקעט פון א פערטל קילא טיי, איין קילא פו־טער, איין קילא צוקער 2 א פערטל קילא רייז — 11.90 רובל. דאס זעלבע ווערט גענומען פון א פאסט פאקעט וואס אנט־האלט די זעלבע שפיין מיט א פערטל קי־לא קאפע אנשטאט טיי. פאר 4 אהאלב קילא געטריקנטע פלייש אין איין פאסט פאקעט, אדער פאר 4 א האלב קילא פוטער אין איין פאקעט, — 16.70 רובל דיוטי, פאר 2 קילא פוטער, 2 און א האלב קילא ריין אדער מעל אין איין פאקעט — 9.70 רובל א. א. וו.

גאנץ הויך אין דער אפצאל אויף זאכן נייע און אלטע וועש, אדער קליידער — 75 רובל פון קילא. פון דאמען זאקן למשל געמאכט פון זייד אדער האלב זייד — 200 רובל פון קילא. פון איינפאכע שטאר־פען — 125 רובל פון קילא.

וואס אנבאלאנגט שפייז־פאקעטן קיין פוילן, האבן מיר אויסגעפונען אז אלע פראדוקטן, ארטיקע מצה איינגעשלאסן, קאסטן אין פוילן פיל ביליקער ווי דא און אין זיי איז דארט קיין דוחק ניטא. דארי־בער לוינט בעסער צו שיקן אין פוילן געלט אנשטאט פאסט פאקעטן מיט שפייז.

מיר וואלטן אבער רעקאמענדירט צו שיקן אין פוילן פאסט פאקעטן מיט אלטע קליידער, וועש אדער שיך מיט דעם אויפ־שריפט אויפ'ן פאקעט "בעז ווארטאשטשי" (אן ווערט). אזא פאקעט מיט אלטע זאכן וואס זאל וועגן 15 פונט דארף קאסטן דאס איבערשיקן פון $2.50 ביז $3.00 און ער קומט אן צום קרוב אין פארלויף פון 3 וואכן.

וועגן גענויערע ידיעות ווי אזוי צו שיקן פאסט פאקעטן אין רוסלאנד אדער פוילן, קאן מען זיך ווענדן שריפטלאך אדער מינדלאך אין ביורא פון אונזער הער אפיס, 4158 סט. לארענס (מיין סטריט).

א. א. ה. פ פון קאנאדע.

ליליען סעקטער ע"ה

מיר דריקן אויס אונזער מיט־סטען מיטגעפיל צו מר. ה. סעק־טער, צו זיינע קינדער און צו דער גאנצער משפחה אין זייער גרויסן פארלוסט. מיר ווינשן זיי געפרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן.

מר. און מרס. ה. קאפלאן
286 מאקריי עוועניו

אויפגעשטאנדענע אנטיסעמיטישע ראיאָטן אין האמבורג צו היינעס 75 יאָרצייט

האמבורג, פעב. 23 (איטא). — אינ'ם טאג פון 75טן יאָרצייט נאכ'ן דייטש־אי־דישן דיכטער, הייגריך היינע, זיינען דא פארגעקומען אנטיסעמיטישע ראיאָטן וואס "נאצעס" (נאצ. סאצ.) האבן אראנזשירט. די "נאצעס" זיינען באפאלן דעם היינע בוך מאנאזין וועלכער איז געווען געהעריק דע־קאריט צו דער בעלעגנהייט פונ'ם יאר־צייט. די כוליגאנעס האבן אויסגעבראכן די שויבן און געמאכט פיל שאדן. צוויי "נא־ציס" זיינען ארעסטירט געווארן.

דערקלערונג פון איידלמאן אימ־פארטינג קאמפאני

מר. א. איידלמאן, פארוואלטער פון דער איידלמאן אימפארטינג קא., אויסשליסלא־כע אגענטן פון די מאנישעוויץ'ס און ר' מאיר לאנדאן מצה פירמעס, בעט אונז צו איבערגעבן זייער אנשולדיקונג פאר ניט ענטפערן די צאלרייכע אנפראגעס דער־האלטן די לעצטע פאר טעג ווענן פריינז.

די אורזאך, דערקלערט מר. איידלמאן, וואס זיי האבן תיכף ניט געקענט ענטפערן אויף די פיל בריוו, אין ווייל זיי האבן נאך אליין ניט געוואוסט די קאסטן. צוליב דעם, וואס צוליב געוויסע אינטערעסן האט ארן וועלן ווידער האבן זייער פריינען אויסוואל פון מאנישעוויץ'ס און ר' מאיר לאנדאן'ס מצות — באוואוסט איבעראל אלס די בעסטע און געשמאקסטע. *

אוועדסטאק ספעשל

נומער 1 טרוקענע טעמעריק האלץ

$6.25 א קאָרד

United Fuel Supply Co.

PHONE 54 506

בלויז סי. א. די. אדרעס

איידער איר ארדערט אייער מצה

ווענדעט זיך צו דער

אינדעפענדענט מצה קאָמפּ.

און איר וועט שפארן געלט און העלפן א ווייניגער אינדוסטריע

מ. נאראָוויי,

פרעזידענט און גענעראל מענעדזשער

510 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.

צו אונזערע אידישע פריינט אין ווינניפעג און אין מערב קאנאדע באטן מיר אז א שנעלע און זיכאנאייבל געפרייזטע באדיינונג אין

דעזיינינג ענגרייווינג

עלעקטראטייפינג

סטעראטייפינג און קאמערציעלע פאטאגראפיע

ארדערסירט אייער נעקסטן ארדער צו

Rapid Grip and Batten Limited

290 VAUGHAN STREET

23 859 WINNIPEG 28 951

איך וויל אז איר זאלט נעריינקען אויבאיר דארפט אינשורענס

ארעצקי

פאר מייער אוטאמאביל פלייט גלאס האלר־אפ לעבנס פארזיכערונג

פאנט מיר 52 619 אדער 21 989

A. HARRIS

פאר א גוטן כשר'ן היימישן מאלצייט

פרובירט

HARRY'S KOSHER DELICATESSEN

258-260 FORT STREET

Phone 25 977

פאר די בעסטע

טרוקענע טעמעריק

און אלע סארטן

האלץ און קוילן

צו

מעסיקע פרייזן

טעלעפאָנירט 52 540

דעליווערט שנעל און פינקטלאך צו אייער היים

מיר מופן אלעס — איבעראל

SIMKINS TRANSFER

456 STELLA AVENUE

PHONE 52 540

ליליען סעקטער ע"ה

מיט אינערלאכע סימפאטיעס און צער נעמען מיר אנטייל אין אייער גרויסן פארלוסט. זייט גע־טרייסט חבר דוד, מיט אייער פאמיליע. נעפינט א טרייסט אין אייער איבערגעגעבנקייט צו איי־ער פאלק און לאנד.

מר. און מרס. ב. צוקערמאן
(מאסקאטון)

משה קלונסבערג ע"ה

צו זיין פרוי און קינדער און צו זיין ברודער, דריקן מיר אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל אין זייער גרויסן פארלוסט וועלכער איז געקומען ווי א דונער פון א קלארן היטל. זייט געשטארקט און געפרייסט אין אייער שווערן מאמענט און איך זאלט שוין מער פון קיין צער ניט וויסן.

ליבערטי פרי לאן אסאסיאישאן

אוועדסטאק ספעשל

נומער 1 טרוקענע טעמעריק האלץ

$6.25 א קאָרד

United Fuel Supply Co.

PHONE 54 506

בלויז סי. א. די. אדרעס

Classified Section קלאסיפייד סעקשען

ספעציעלע פריזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג

איין מאל, 5 ס. פער "אנייס לייז"	פאר 3 מאנאטן, $2.15 "
פאר א וואך, 20 ס "	פאר 6 מאנאטן, $4.00 "
פאר א מאנאט, 75 ס. "	פאר 1 יאר, $7.50 "

:: פערזענלאכעס ::

PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106

290 פארטערזש עוו. איבער לייסאום מעאטער נייסטע בעסטע פאשן מראס און וואלץ סטעפס קלאסן און סטריקטלי פרייוואטע לעקאנס. פולער קורס פון לעקאנס $5.00.

R. B. ORMISTON

פלאָריסט

צוויי סטארס צו אייער באדיינונג

96 Osborne St., Phone 42 386

340 Portage Ave., Phone 24 791

בלומען טעלעגראפירט איבעראל

לייף אינשורענס

בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן.

P. A. TEMPLETON

807 Electric Railway Chambers

Phone 89 688

טייפרייטערס

באנקראט סייל, רעמינגטאן, אנדערוואוד, וואדסטאק און א. וו.

T. A. WEIR

Ph 28 800 247 Notre Dame Ph. 24 783

היים און אפיס פוירניטשור פארלאנגט

פאר מזומן געלט.

KILSHAW'S

Auctioneers

Canada Bldg. Phone 29 040

AACTIVE MESSENGER & TRANSFER

פוירניטשור געמופט

PH. 26 062 121 ALBERT ST.

We Pay Highest Prices

פאר אלטן גאלד, אלטן זילבער און גאלד ברידזש ארבעט. מיר פארקויפן רושעלרי, זייגערס, דייטאנד ריינגס צו נידריגסטע פריזן.

703 MAIN ST. — PHONE 89 938

לייכטע ארטש סופארטערס געמאכט צו אינדיווידועלן איינדרוק. פוס דאקטאר אוז פוס קולטור.

MODERN FOOT CORRECTION LABORATORY

812 Toronto General Trusts Bldg.

Phone 80 767

A. MUIR

אוטאריזירטער

רוקא פיניישינג סטייסאן

שענדערס און באדי ריפערס

376 FURBY ST.

PH. 33 255

M. B. MORANTZ & CO.

Accountants and Auditors

אונזער באדיינונג שליסט איין

בוקקיפינג, אודיטינג, אינקאם טעקס סטייטמענטס, פינאנציעלע סטייט־מענטס, אינווענטריישאנס, קארעס־פאנדענץ און סטענאגראפיע.

אפיסעס, וועמעס ביזנעס קאנען ניט באר־שעפטיקן א שטענדיקן פארוואלטער, קאן־נען באקומען די דאזיקע באדיינונג פאר זייער א קליינעם קאסט.

מ. ב. מאָרענץ און קא.

Office: 277 Selkirk Avenue

Phone 56 984 Res. 55 902

נעשעפט געלעגנהייטן

Business Opportunities

אפארטמענט בלאק, 15 סוויטס, ער־לאכער רענט $8.200. האלב אומזיסט פאר קעש. וועט נעמען א הויז אלס א־טייל אפצאל.

דזשענעראל, שטעטל פון 1,000, גוט עטאבלירט, סטאק $9.500. אומזאץ $55.000.

לאזט אונז וויסן וואס איר דארפט. מיר קאנען עס פאר אייך קריגן.

SCOTT REALTY CO. Ltd.

11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

:: צו פארענטן ::

FOR RENT

צו פארענטן א שיינעם דריי רום סוויט אין באלטיק אפארטמענט. מעסיקע רענט. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט "די", טעלעפאן 56 668.

צו פארענטן א פולי מאדערן 6 רום הויז אין א גוטן לאקיישאן. זיך ותנדן צו מ. דזשייקאב, 154 סעלקירק עוועניו.

צו פארענטן א רום אדער 2, מיט אדער אן באדד, אין א פול מאדערנער הויז. זיך ווענדן אין 471 קאלארדזש עוועניו.

NOKOMIS BUILDING

הארגרייוו און קאמבערלענד

ווינשנסווערטער פלאץ

צו פארענטן. פאסיק פאר לייכטער מאנופעקטשורינג אדער אפיסעס. ני־דעריקער אינשורענס רענט.

THE J. McDIARMID CO., LTD.

201 Nokomis Bldg. Phone 26 294

:: צו פארקויפן ::

FOR SALE

פולי מאדערן דאבל הויז איינע פון די בעסטע הייזער אין נארט ענד, ברייננט אריין איבער $120.00 מאנאטלאכן רענט. מוז באלד פארקויפט ווערן פאר א פריי־ווא איז זיכער די גרעסטע מציאה פון היינטיקן טעוואן.

געלט צו לייען אויף מארטגעדזשעס, אינשורענס פאר אלערליי צוועקן. סווייטס און הייזער צו פארענטן.

Sheps Agencies Ltd.

804 מיין סטריט

טעלעפאנס 761 55 און 58 807

גאראנטירטע געגנוצטע קארס

אלע סארטן און מאדעלן

אויב איר ווילט אן עכטע גוטע געגנוצטע קאר צו א פאסיקן פרייז, זעט

W. J. BOTTLE

Carter-Latter Motors Ltd.

Phone 89 367 Res. 502 179

6 רום פולי מאדערן הויז אויף קארנער לאט 50 ביי 150. נאענען אין נארט ענד, מוז פארקויפט ווערן האלב אומזיסט — $2.500.

פולי מאדערן הויז, 5 רום סוויט אונטן, באזונדער 3 רום סוויט אויבן, אויף אל־פרעד עוועניו. פריז בלויז $3.000.

פארלאנגט באנגלאו אין נארט ענד, ביז $8.000, צו בייטן אויף א קאטעדזש. אויב איר ווילט א הויז זעט

ח. פערלמאן און ג. זעלטשען

MUTUAL AGENCIES

874 Main St. Phone 51 000

:: שטעלע פארלאנגט ::

SITUATION WANTED

א יונגער פעאיקער באי זוכט א דזשאב אין א סטאר, אדער אין א ביזנעס פלאץ, אין שטאט אדער קאנטרי. קאן אויך לערנען מיט קינדער העבריאיש און אידיש. גוטע רעפערענסעס. קליינע ווייזדזשעס. זיך ווענדן צו דאס אידישע וואָרט באקס 4455

ארבעטער פארלאנגט

HELP WANTED

פארלאנגט א קלערק פאר א דזשענטס פוירנישינג סטאר, מיט פולער דערפארונג זאל אויך וויסן אין בוטס און שיך. מוז קאנען דרעסן ווינדעוס און שרייבן שאר־קארדס. רעפערענסעס נויטיק. שרייבט וויפיל נעהאלט פארלאנגט. ניט פארהיי־ראטער פארגעעזוינ. ווענדן שריפטלאך צו POST OFFICE BOX 994

WEYBURN SASK.

"תחית המיתים" אין לייסעאום טעאטער

"תחית המיתים" (רעזורעקשאן), גראף לעון טאלסטאיס באריטמע דראמע, ווערט היינט געוויזן אין לייסעאום טעאטער, מיט לוס וועלץ, אוניווערסאל סטאר, און דזשאן באלס אין די הויפט ראלן צוזאמען מיט א גוטן ערשטן קלאסיקן קעסט.

דזשאן באלס אין דער ראל פון פרינץ דמיטרי און לוס וועלץ אין דער ראל קאר־טיושא מאסלאווא, האבן זיך דערהויבן אין זייערע ראלן צו דער העכסטער קונסט פון שוישפילעריי. דאס איז א מוסטער בילד־פון פיינער קונסט, אויפגעפירט טריי צום אריגינאל פון דעם גרויסן מייסטער.

דאס דאזיקע בילד האט אויפגעציטערט די הערצער פון אלע צושויער וואו עס איז נאר געוויזן געווארן. דאס איז אן אטעם פארכאפנדיקע דראמע, צארטע ליבע, קאנ־פליקטן, ליידן א קאמף מיט קערפער און נשמה, אן עכט רוסיש בילד פול מיט אינ־טערעס, שפאנונג און פיינער קונסט.

זעט דאס בילד אין לייסעאום טעאטער היינט.

אדווערטייזט אין "דאס אידישע וואָרט" — עס וועט זיך אייך באצאלן